

Neuvotteleva virkamies  
Sami Niemi

Erityisasiantuntija  
Jussi Laanikari

## MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS POIKKEUSLUVALLA SALLITTAVASTA SUDEN METSÄSTYKSESTÄ PORONHOITOALUEEN ULKOPUOLELLA METSÄSTYS- VUONNA 2021—2022

### Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa vahvistetaan suurin sallittu saalismäärä suden rauhoituksesta poikkeamiseksi metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla.

#### Suurin sallittu saalismäärä

Suomen riistakeskus voi myöntää poikkeuslupia metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla enintään 20 suden metsästämiseksi muualla kuin poronhoitoalueella. Metsästys voi kuitenkin kohdentua enintään neljään (4) suden perhelaumaan tai reviirin merkanneeseen pariin.

#### Metsästyksen tavoite

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on osoitettava tavoite/päämäärä, miksi poikkeus suden suojelusta luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan (Suomessa metsästyslain 41a §:n 3 momentin) poikkeaminen sallitaan ja pystyttävä perustelemaan se.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että Suomessa edellä mainittu tavoite suden suojelusta poikkeamiselle on:

*Suotuisalla suojelun tasolla olevan susikannan rajoitetulla metsästyksellä säädellään susikannan kasvua ja pyritään siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata.*

#### Muu tyydyttävä ratkaisu

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on esittävä perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että Suomessa edellä mainittu tavoite suden suojelusta poikkeamiselle on:

*Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan kasvun säätelylle ja siihen liittyvien konfliktien hallinnalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin metsästys, koska vahinkoperusteiset poikkeukset tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista suunnitelmallista kannan säätelyä, vaikka tukevat osana kokonaisuutta susiin liittyvien konfliktien hallintaa.*

### Suotuisa suojelutaso

Euroopan Unionin tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevassa ennakkoratkaisussa C-647/17 edellytetään, että jäsenvaltion on varmistuttava siitä, että suden suojelusta poikkeaminen ei saa vaarantaa suden suotuisan suojelutason saavuttamista tai sen ennalleen saattamista.

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut Luonnonvarakeskukselle (Luke) tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät. Tehtävänannosta poiketen viitearvoja määritetään useampia, koska niiden asettamiseen ei ole yhtä yleisesti sovittua tapaa. Esimerkiksi Euroopan Unionin luontodirektiivin tulkintaohjeen (DG Environment 2017) mukaan viitearvon on oltava suurempi kuin pienin elinvoimainen populaatio (PEP), mutta ei ole ohjeistusta siitä, miten paljon suurempi viitearvon tulisi olla. Väli raportissa käsitellään erikseen kannan demografiseen ja geneettiseen elinvoimaisuuteen perustuvien viitearvojen määrittäminen.

Pienin elinvoimainen populaatio (PEP; engl. minimum viable population MVP) on pienin populaatiokoko, jolla populaation voidaan olettaa tietyllä todennäköisyydellä säilyvän tietyn ajanjakson, kun otetaan huomioon esimerkiksi demografisiin ja geneettisiin tekijöihin liittyvä satunnaisuus. Määrittelyssä käytetyt arvot ovat vapaasti valittavissa (Shaffer 1981), mutta usein käytettyjä arvoja ovat esimerkiksi populaation säilyminen 90 prosentin todennäköisyydellä 100 vuoden ajan (esim. Brook ym. 2006). Tätä heijastelee myös IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa (IUCN 2001).

PEP:n määrittäminen pelkästään havaintoaineiston perusteella on käytännössä mahdotonta, minkä takia apuna käytetään yleensä ns. populaation elinvoimaisuusanalyysiä (engl. population viability analysis PVA). Elinvoimaisuusanalyysissä populaatiosta rakennetaan malli, joka simuloi populaation kehitystä ajassa eteenpäin. Populaatiodynamiikan kuvaamiseen käytetään tietoa tärkeistä demografisista parametreista kuten yksilöiden selviytymisestä ja lisääntymisestä. Mallissa voidaan huomioida myös geneettisiä tekijöitä, esimerkiksi liittyen populaation sukusiittoisuuteen. Elinvoimaisuusanalyysiä varten on kehitetty valmiita ohjelmistoja, kuten Vortex (Lacy & Pollak 2021), joihin käyttäjä syöttää tarvittavat tiedot, mutta analyysi voidaan toteuttaa myös rakentamalla populaatiota kuvaava malli alusta lähtien itse.

### Luontodirektiivin mukainen suotuisa suojelutaso ja sen määrittelyn ohjeistus

Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso on suotuisa, kun laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä.

Euroopan Unionin luontodirektiivin tulkintaohjeen (DG Environment 2017) mukaan viitearvon on oltava suurempi kuin pienin elinvoimainen populaatio (PEP), mutta ei ole ohjeistusta siitä, miten paljon suurempi viitearvon tulisi olla.

### Suomen susikanta maaliskuussa 2021 ja arvio talven 2022 kannasta

Maaliskuussa 2021 Suomessa oli todennäköisimmin yhteensä 57 parin tai perhelauman asuttamaa susireviiriä (90 % todennäköisyysväli: 54–59). Perhelaumojen todennäköisin määrä oli 35 (32–38) ja parin asuttamien reviireiden määrä vastaavasti 22 (18–25). Kokonaan Suomen puolella oli 28 perhelaumaa (90 % todennäköisyysväli: 25–30) ja 20 paria (90 % todennäköisyysväli: 17–23). Laumareviireistä seitsemän (6–8) ja parin reviireistä kaksi (1–3) sijaitsi Suomen itäisen valtakunnanrajan molemmin puolin (ns. rajareviirit).

Maa- ja metsätalousministeriö on tämän asetuksen valmistelussa arvioidessaan, onko susikanta yli suotuisan suojelutason viitearvon, käyttänyt Luonnonvarakeskuksen (LUKE) arviota kokonaan Suomen puolella olevien perhelaumojen määrästä maaliskuussa (28 perhelaumaa).

Vuodenkierrossa susien määrä on pienimmillään maaliskuussa, ennen huhti–toukokuussa tapahtuvaa pentujen syntymistä. Susikannan muuttumista maaliskuun jälkeen kuvataan ennustemallilla, joka perustuu tutkimustietoon suden pentutuotosta ja kuolleisuudesta. Susilaumojen määräksi marraskuussa 2021 ennustetaan 36-51, 90 % todennäköisyydellä.

Tämän asetuksen nojalla tapahtuva suden metsästys kohdistuu kantaan, jossa ennustemallin mukaan on 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä. Luonnonvarakeskus arvioi susiyksilöiden määrän olevan 90% todennäköisyydellä välillä 337–452 marraskuussa 2021.

### Suomen susikannan suotuisa suojelutaso

Maa- ja metsätalousministeriö antoi Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät.

Luonnonvarakeskus on julkaissut väliraportin viitearvoista syyskuussa 2021 (<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828>).

Viitearvon määrittämistä varten Luke on kehittämässä uutta lähestymistapaa, joka perustuu päätöksentekijän riskiasenteeseen. Lukessa kehitetty menetelmä mahdollistaa demografiaan perustuvien viitearvojen laskennan erilaisissa tapauksissa, kun päätöksentekijä valitsee haluamansa lähtökohdat viitearvon määrittämiselle ja ilmaisee siihen liittyvän riskiasenteensa. Menetelmässä määritetään ensin pienin elinvoimainen populaatio, minkä jälkeen päätöksentekijä ilmaisee, miten suuren riskin hän on valmis hyväksymään sille, että populaatiokoko tippuu tietyn ajan kuluessa pienemmäksi kuin tämä määritetty pienin elinvoimainen populaatio. Eri-laiset oletukset ja riskitasot johtavat erilaisiin viitearvoihin. Mitä pienempi häviämiskokona populaatiolle hyväksytään, sitä suurempi on pienin elinvoimainen populaatio. Vastaavasti mitä pienempi riski hyväksytään PEP-tason alitukselle, sitä korkeammaksi asetuu viitearvo.

Asetuksen valmistelun aikana kävi ilmi, että yllä kuvattu menetelmä on vielä kehitys vaiheessa, joten maa- ja metsätalousministeriö päätyi hyödyntämään toista väliraportissa kuvattua tapaa määrittää susikannan suotuisa suojelutaso.

Skandinavian susipopulaation viitearvon määrittämisen yhteydessä esitettiin, että tämä ehto täyttyy, kun viitearvo asetetaan kaksi kertaa suuremmaksi kuin PEP (Liberg ym. 2015). Valitulle kertoimelle ei kuitenkaan esitetty erityisiä biologisia tai hyväksyttävään riskiin liittyviä perusteluja.

### Pienin elinvoimainen susikanta

Maa- ja metsätalousministeriö määrittäi PEP-tason määrittämiseksi IUCN (Maailman luonnonsuojeluliitto) yleisesti käyttämät arvot uhanalaisuusarvioinnissa. IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa. Näitä samoja arvoja (10%:n riski 100 vuoden aikana) pyysi LUKEa käyttämään Suomen susikannan demografisen pienimmän elinvoimaisen populaation koon määrittämisessä.

Luonnonvarakeskus toimitti 2.11.2021 MMM:lle pyynnöstä riskikäyrän, joka oli laskettu laskenta-algoritmin tilanteesta 1.11.2021. Käyrän mukaan esimerkiksi maaliskuun perhelaumojen koskeva PEP on 14 perhelaumaa, jos tarkasteluajana käytetään 100 vuotta ja populaatiolle asetettu häviämiskokona saa tällä tarkastelujaksolla olla korkeintaan 10 %.

Tätä muistiota varten Luonnonvarakeskus laski uuden riskikäyrän 8.11.2021 laskenta-algoritmin viimeisimmän tilanteen perusteella. Viikon aikana tekninen laskenta on edelleen edennyt ja tulos on siten hieman muutunut: uuden riskikäyrän mukainen PEP on 15 maaliskuun perhelaumaa sallitun 100 vuoden häviämiskäyrän ollessa korkeintaan 10 %. Päivittyneessä tuloksessa 14 perhelauman populaatorajoitteella populaation häviämistodennäköisyys on 10,4 %, mikä ylittää asetetun 10 %:n riskitason. Tästä syystä PEP:ksi muodostuu seuraava kokonaisluku (15), johon liittyvä populaation häviämiskäyrä on 6,8 %.

On huomattava, että ero 1.11.2021 ja 8.11.2021 suoritettujen laskelmien välillä on hyvin pieni.

#### Suotuisan suojelutason viitearvo

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että koska 10 % riskiä vastaava lähin laumamäärä on 14 laumaa, käyttää ministeriö tässä vaiheessa 14 laumaa pienimpänä elinvoimaisena kantana. Kun pienin elinvoimainen susikanta 14 perhelaumaa kerrotaan kahdella, saadaan viitearvoksi 28 perhelaumaa. Tämä vastaa susikantaa maaliskuussa.

Maa- ja metsätalousministeriö on lisäksi ottanut huomioon, että maaliskuussa 28 perhelauman ja 20 reviirin merkanneen parin lisäksi Suomen ja Venäjän rajalla oli 7 perhelaumaa, joten 0,4 prosenttiyksikön ylitystä IUCN:n käyttämästä riskitasosta ei ole pidettävä merkittävänä.

#### Suurimman sallitun saalismäärän vaikutus susikannan suotuisaan suojelutason

On huomattava, että LUKE myös määrittä väliraportissaan Suomen susikannalle alustavan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon, Alustavassa arvioissa ei ole huomioitu esimerkiksi samasta, Suomen susien kanssa geneettisesti sekoittuneesta Venäjän Karjalan susikannasta tulevan muuton merkitystä Suomen susikannalle, mikä arvioidaan Luken projektin seuraavassa vaiheessa (raportti s. 43). Maa- ja metsätalousministeriö asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi ylittää säännöllisesti vuosittain susikannan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että suteen liittyvän konfliktin takia tavoitteen saavuttaminen on tällä hetkellä epätodennäköistä, ja 500 yksilön tavoitteen saavuttamiseksi susialueilla asuvien ihmisten susikannan sietokyvyn ja hyväksynnän on noustava selvästi nykyistä korkeammalle tasolle. Tämä edellyttää ministeriön arvion mukaan suden metsästystä, jonka vuoksi ministeriö soveltaa susikannan suotuisan suojelutason demografista viitearvoa, mutta metsästyksen suurimman sallitun saalismäärän mitoittamisessa huomioi pitkän tähtäimen tavoitteen susikannan geneettisestä monimuotoisuudesta.

Demografinen viitearvo ei ole kuitenkaan tavoite, jolla tasolla susikantaa pyritään pitämään, vaan pitkän tähtäimen tavoitteena on, että susikanta vuoden aikana säännöllisesti ylittää geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan tason. Suurimman sallitun saalismäärän mitoittamisessa maa- ja metsätalousministeriö siis ottaa huomioon pitkän tähtäimen tavoitteen susikannan geneettisestä monimuotoisuudesta.

Suomen susikannan demografisesti määritelty suotuisan suojelutason viitearvo on 28 perhelaumaa Suomen rajojen sisäpuolella ja poronhoitoalueen ulkopuolella. Suomessa oli maaliskuussa 2021 näin määriteltynä 28 perhelaumaa. Susikanta oli siis maaliskuun kanta-arviossa yli viitearvon. Kun otetaan huomioon, että metsästys kohdistuu susikantaan, joka lisääntymiskauden jälkeen on suurempi kuin maaliskuun kanta (arviolta marraskuussa 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä) 20 suden suurin sallittu saalismäärä, joka saa kohdentua enintään 4 perhelaumaan, ei vaaranna susikannan suotuisaa suojelutason. Luonnonvarakeskus on lausunnossaan asetusluonnoksesta todennut, että suurin sallittu saalismäärä, 20 susiyksilöä, on noin 4–5 % marraskuuta 2021 koskevan ennusteen mukaisen susikannan suuruudesta. Luke arvioi, että suurin sallittu saalismäärä ei merkittävästi estä susikannan runsastumista. Viimeisen viiden vuoden aikana Suomen susikanta on kasvanut keskimäärin noin 16 % vuosivauhtia. Mikäli sama kehitysvauhti jatkuisi, susikannan odotettu koko maaliskuussa 2022 ilman kannanhoidollista metsästystä olisi noin 350 yksilöä. Näin ollen 20 yksilön poistaminen ei odotusarvoisesti katkaisisi susikannan kasvua.

## 1 Tarkemmat perustelut

Susi on rauhoitettu metsästyslain 37 §:n nojalla koko maassa ympäri vuoden. 1.3.2011 voimaan tulleen lain muutoksen jälkeen suden ympärivuotisesta rauhoituksesta poikkeaminen voi tapahtua ainoastaan metsästyslain 41 §:n mukaisilla poikkeusluvilla, joiden myöntämisen edellytykset on säädetty metsästyslain 41 a §:ssä, ja ne vastaavat EU:n luontodirektiivin artiklan 16 säännöksiä.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Ministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta. Metsästysvuoden 2011–2012 jälkeen poronhoitoalueella vuoden 2001 suden luvanvaraistamisen jälkeen maa- ja metsätalousministeriö ei rajoittanut poikkeuslupien määrää poronhoitoalueella.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleella riistahallintolailla (158/2011) toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Poikkeuslupiin liittyvä Suomen riistakeskuksen harkintavalta on myös hyvin pitkälle sidottua harkintaa, jota rajaavat Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit. Suomen riistakeskuksen luvat koskevat lisäksi yksittäistä eläintä tai eläimiä. Suomen riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä. Maa- ja metsätalousministeriön vuosittain antamat asetukset suurpetojen suurimmista sallituista saalismääristä turvaavat omalta osaltaan Suomen riistakeskuksen poikkeuslupakohtaista, luontodirektiivistä johtuvan sääntelyn mukaista harkintaa.

Myöntämisperusteet on säädetty Euroopan unionin neuvoston direktiiveissä ja niillä on siten olemassa tietty tulkintasisältö, mikä on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan [ohjeasiakirjan](#)<sup>1</sup> kautta. Erityisenä edellytyksenä on kaikissa tapauksissa se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

Susi kuuluu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin ja poronhoitoalueella liitteeseen V, mikä tarkoittaa, että susien metsästys on lähtökohtaisesti mahdollista. Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet näiden lajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen ja tappaminen. EU:n jäsenenä Suomi on velvollinen saattamaan yhteisöoikeuden säännökset voimaan ja noudattamaan niissä asetettuja tavoitteita suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi. Kuten edellä todettiin, Suomi on rauhoittanut metsästyslain 37 §:llä suden ympäri vuoden myös poronhoitoalueella.

Luontodirektiivi sallii kuitenkin poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen, yleisen turvallisuuden ja edun kannalta pakottavat syyt ml. sosiaaliset syyt tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

---

<sup>1</sup> [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PI\\_COM:C\(2021\)7301](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PI_COM:C(2021)7301)

Suomi on pannut täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan poikkeussäätelyn metsästyslailla. Säätely on metsästyslain 41 sekä 41 a §:ssä. Poikkeuslupa suden metsästämiseksi voidaan myöntää erityisenä vahinkoperusteisena poikkeuslupana. Poikkeamisella pyritään esimerkiksi estämään merkittäviä vahinkoja tai turvaamaan ihmisten turvallisuutta. Poikkeaminen ei saa kuitenkaan heikentää lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista ja poikkeaminen on mahdollista vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ratkaista suden aiheuttamaa ongelmaa.

Suurpetoja voidaan metsästää myös silloin, kun ne eivät ole aiheuttaneet vahinkoa. Tällaiset kannanhoidollisella perusteella myönnettävät luvat ovat tarpeen kannan säätelemiseksi ja eläinten arkuuden säilyttämiseksi. Näistä poikkeusluvista säädetään metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa, jossa todetaan, että sutta koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Tällöin saalis kuuluu metsästäjälle. Muun muassa karhuja ja ilveksiä metsästetään pääasiassa tällä perusteella.

Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädetyistä poikkeuksista (452/2013) on säädetty poikkeuslupien hakemisesta, poikkeamisen edellytysten arvioinnista, kannanhoidollisen metsästyksen ajoista, lupamääräyksistä ja saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta. Asetuksessa, joka tuli voimaan 24.6.2013, pidennettiin metsästyslain 41 a §:n 1 momentin nojalla myönnettävien poikkeuslupien enimmäisvoimassaoloaikaa 21 päivään (5§).

### **Suomen suden metsästystä koskenut Euroopan Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisu**

Vuoden 2019 lokakuussa annetussa C-647/17 EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisussa suden kannanhoidollista metsästystä koskien on sekä yleisiä luontodirektiivin tulkintaa koskevia linjauksia, että Suomen valituksen kohteena olleita poikkeuslupia koskevia yksittäisiä huomioita. Tuomion mukaan 16.1.(e) artiklaa voidaan käyttää suojellun lajin yksilöiden tappamiseen eli metsästykseen. Jäsenvaltion on kuitenkin osoitettava tavoite/päämäärä, miksi metsästys sallitaan ja pystyttävä perustelemaan se selvästi ja täsmällisesti ja tuettava perusteluin. Todistustaakka on jäsenvaltiolla. Lisäksi jäsenvaltion on esitettävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi. Jäsenvaltion on myös varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.

Edelleen ratkaisussa todetaan, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvien poikkeusten on täytettävä muitakin edellytyksiä kuin ne, joista säädetään direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa. E alakohtaa ei siis voida käyttää yleisenä oikeusperusteena poikkeusten hyväksymiselle direktiivin 12 artiklan 1 kohdasta, sillä muuten 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista tapauksista ja kyseisestä tiukan suojelun järjestelmästä tulisi tehottomia, todetaan ennakkoratkaisussa.

Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen päämäärä ei näin ollen voi lähtökohtaisesti olla sama kuin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaan perustuvien poikkeusten päämäärät, minkä vuoksi ensin mainittua säännöstä voidaan käyttää perusteena poikkeuksen hyväksymiselle vain sellaisissa tapauksissa, joissa jälkimmäiset säännökset eivät ole merkityksellisiä.

EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun ja luontodirektiivin mukaisesti poikkeusta tiukasta suojelusta ei voida hyväksyä ilman, että arvioidaan kyseessä olevan lajin kantojen suojelun taso sekä vaikutus, joka suunnitellulla poikkeuksella on siihen niin paikallisella tasolla kuin jäsenvaltion alueella tai tapauksen mukaan kyseessä olevalla luonnonmaantieteellisellä alueella, jos jäsenvaltion rajat ulottuvat useille luonnonmaantieteellisille alueille, taikka jos lajin luontainen levinneisyysalue tätä edellyttää ja mikäli tämä on mahdollista, rajat ylittävästi.

Ennakkoratkaisu ottaa kantaa myös siihen, mitkä alueet voidaan ottaa huomioon asianomaisen kannan levinneisyysaluetta tarkasteltaessa: Arvioinnissa ei ennakkoratkaisun mukaan oteta huomioon susikannan luontaisen levinneisyysalueen osaa, joka ulottuu tietyille sellaisessa kolmannessa valtiossa sijaitseville alueille, jota eivät sido unionin tärkeinä pitämien lajien tiukan suojelun velvoitteet (kuten esimerkiksi Venäjä ja Norja).

Edelleen ratkaisussa tuodaan esille, että jos parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten tietojen tarkastelun perusteella ei saada varmuutta siitä, vahingoittaako tällainen poikkeus tietyn uhanalaisen lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista vai ei, jäsenvaltion on jätettävä poikkeus hyväksymättä tai luovuttava sen toimeenpanosta. Kyseisen lajin yksilöiden ottamisen tai hallussapidon sallimisen (valikoiden ja rajoitetusti) määrä riippuu kussakin tapauksessa lajin populaation koosta, sen suojelun tasosta ja sen biologisista ominaispiirteistä.

Suden kannanhoidollisen metsästyksen reunaehdot:

16.1(e) artiklaa voidaan käyttää suojellun lajin yksilöiden tappamiseen – siis metsästyksen, mutta:

- Jäsenvaltion on varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.
- Jäsenvaltion on osoitettava tavoite/päämäärä, miksi metsästyksessä sallitaan ja pystyttävä perustelemaan se selvästi ja täsmällisesti. Todistustaakka on jäsenvaltiolla.
- Jäsenvaltion on esitettävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi.
- Poikkeusluvassa on varmistuttava lisäksi siitä, että e alakohdan kaikki kriteerit täyttyvät: valikoiden, rajoitetusti, tarkoin valvotuissa oloissa, viranomaisen määrittelemissä rajoissa.

### **Tavoiteltu päämäärä**

Susi kuuluu luontodirektiivin IV liitteeseen poronhoitoalueen ulkopuolella eli Muun Suomen kannanhoitoalueella se on tiukasti suojeltu laji. Tämä tarkoittaa, että Suomen on otettava käyttöön tiukka suojelujärjestelmä ja kiellettävä kaikki näiden yksilöiden pyydystäminen tai tappaminen. Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa kuitenkin sallitaan jäsenvaltioiden poikkeavan tiukan suojelujärjestelmän asettamista velvoitteista edellyttäen, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole tietyn päämäärän saavuttamiseksi ja ettei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Yleisimmät päämäärät, joita poikkeuksilla tavoitellaan ovat 16.1.b –alakohdan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäiseminen ja 16.1.c-alakohdan yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Suomen susikanta on kuitenkin riittävän suurella tasolla, että vain vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien tiettyjen yksilöiden poistamisella voitaisiin hallita kasvavan susikannan aiheuttamaa sosiaalista konfliktia.

Suotuisalla suojelun tasolla olevan susikannan rajoitetulla metsästyksellä säädellään susikannan kasvua ja pyritään siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata.

Suomessa on säädely menestyksekkäästi ilves- ja karhukantaa luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Tämän luontodirektiivin 16.1.e –alakohdan päämäärä ei voi lähtökohtaisesti olla sama kuin luontodirektiivin 16 artiklan 1 a-d alakohdilla<sup>2</sup>. Kannanhoidollisella suden metsästyksellä pyritään pääasiassa:

Yhdessä muiden, susikannan hoitosuunnitelmassa lueteltujen, sietämistä edistävien toimenpiteiden kanssa susikannan hyväksyttävyyttä lisätään kohdentamalla metsästyksessä valikoinnin perusteella perhelauman susiysi-

---

<sup>2</sup> EU tuomioistuimen ratkaisun C-674/17 kohdan 37 mukaan: Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen päämäärä ei näin ollen voi lähtökohtaisesti olla sama kuin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaan perustuvien poikkeusten päämäärät, minkä vuoksi ensin mainittua säännöstä voidaan käyttää perusteena poikkeuksen hyväksymiselle vain sellaisissa tapauksissa, joissa jälkimmäiset säännökset eivät ole merkityksellisiä. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218935&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1815652>

lööön tai susiyksilöihin, vakiintuneisiin pareihin tai kokonaisiin laumoihin. Suotuisan suojelutason saavuttamisen jälkeen kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään LCIE:n Euroopan unionin komissiolle esittämien näkemysten<sup>3</sup> mukaisesti muun muassa kannan kasvun hallintaan ja ohjaamaan kannan alueellista esiintymistä ja siten vähentämään susista aiheutuvia haittoja kuten kotieläin- ja koiravahinkoja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä. Lisäksi suden kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään lisäämään suden arvoa riistalajina ja siten kasvattamaan sen hyväksyntää. Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan metsästyksellä voidaan pyrkiä hidastamaan kannan kasvun vauhtia ja siten edistämään suden hyväksyttävyyttä pitkällä aikavälillä ja pitämään konfliktit hallittuina. Suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan turvaamiseksi suden kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään myös ennaltaehkäisemään susien laitonta tappamista. Susien laitton tappaminen on tutkimuksen mukaan ollut 2000-luvulla Suomessa ja Ruotsissa susien yleisin kuolinsyy, mutta suurin osa laittomista tapoista jää toteen näyttämättä (Suutarinen 2019). Laittoman tappamisen vaikutusta tarkasteltiin aikavälillä 2001–2016 vuonna 2017 julkaistussa artikkelissa (Suutarinen & Kojola 2017). Susien suunnitelmallinen kannanhoito vaikeutuu mahdollisen laittoman tappamisen takia. Susikannan hoitosuunnitelmassa on esitetty useita eri toimenpiteitä susien laittoman tappamisen vähentämiseksi (Susikannan hoitosuunnitelma 2019).

### Muu tyydyttävä ratkaisu

Poikkeuslupaa ei voida myöntää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan nojalla, jos poikkeamisella tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa jollakin muulla tyydyttävällä ratkaisulla. Poikkeaminen on siis mahdollista vain, jos sellaista vaihtoehtoista toimenpidettä ei ole, jonka avulla tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa tyydyttävällä tavalla ja niin, että direktiivissä säädettyjä kieltoja noudatetaan. Kannanhoidollinen metsästys on ainoa keino saavuttaa **Tavoiteltu päämäärä** –kohdassa mainitut päämäärät. Yksittäisten vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien susien poistamisella ei voida esimerkiksi ylläpitää susien ihmisarkuutta, rajoittaa susikannan kasvua tai vähentää susilaumojen tiheyttä. Lisäksi EU –tuomioistuimen ja KHO:n ratkaisukäytännön perusteella vahinkoa aiheuttava yksilö on pystyttävä identifioimaan, joten valikointi on lähes mahdotonta laumasta etenkin lumettomana aikana tai vuotena.

Muu tyydyttävä ratkaisu olisi muuttaa luontodirektiivin liitteitä luontodirektiivin 19 artiklan mukaisessa menettelyssä siten, että susi siirrettäisiin Suomen populaation osalta liitteestä IV liitteeseen V. Tämä ei ole kuitenkaan kansallisesti tehtävissä, vaikka perusteita muutokselle olisi runsaasti. Suden statuksen muuttaminen tiukasti suojellusta lajista (liite IV) lähtökohtaisesti metsästettäväksi lajiksi (liite V) voisi tapahtua vain komission ehdotuksesta ja neuvoston vahvistamana yksimielisesti. Luonto- ja lintudirektiivin Fitness Check –raporttia seuranneessa arvioissa on todettu, että aiemmin vähälukuisten lajien nykyinen listaaminen tiukasti suojeltujen lajien joukkoon on kyseenalaistettu sillä perusteella, että nämä lajit ovat laajentaneet levinneisyysalueitaan ja ovat runsaampia kuin direktiiviä annettaessa (esim. susi) tai ovat riittävän runsaita tietyssä jäsenvaltiossa alhaisemman suojelutason perustelemiseksi (esim. jotkut hanhilajit). Komissio on selvästi todennut, ettei se aio muuttaa liitteitä, koska se voisi johtaa arvaamattomiin seurauksiin. Raportin perusteella etenkin suojelujärjestöt ovat argumentoineet, että direktiivien käytettävissä olevat poikkeukset tarjoavat riittävät joustot jo nykyisellään, joilla voidaan näiden lajien suojelu ja ihmisen toiminnat yhteen sovittaa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta edellisestä, että suotuisalla suojelun tasolla olevan kannan kasvun säätelylle ja siihen liittyvien konfliktien hallinnalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin sallia suden suojelusta poikkeaminen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohdan perusteella. Vahinkoperusteiset poikkeusluvat tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista suunnitelmallista kannan säätelyä, mutta tukevat osana kokonaisuutta susiin liittyvien konfliktien hallintaa.

### Valikoiden ja rajoitetusti

Suden kannanhoidollisen metsästyksen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti kannanhoidollisen metsästyksen on tapahduttava ”tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti”. Rajoitettu valikointi voi kohdentua sekä sallimalla poistaminen valikoiduista laumoista, että sallimalla vakiintuneiden

<sup>3</sup> [http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/guidelines\\_for\\_population\\_level\\_management.pdf](http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/guidelines_for_population_level_management.pdf) sivu 71.



parien tai perhelaumojen poisto niin, että suotuisan suojelutason viitearvo otetaan huomioon. Poikkeuslupaa voidaan siis hakea joko susiyskilöiden poistamiseen laumasta, vakiintuneen parin tai perhelauman poistamiseen. Kannanhoidollista metsästystä on hallinnollisista menettelyistä johtuen kankeaa kohdistaa yksin liikkuvaan suteen, joka ei ole vakiintunut tietylle alueelle tai kuulu perhelaumaan. Kannanhoidollinen lupametsästys on kohdennettavissa vain reviiirillä elävään laumaan tai pariin, koska omaa reviiiriään etsimässä olevat yksittäiset sudet liikkuvat laajalla alueella. Yksin liikkuvien susien kohdalla käytössä ovat turvallisuus- ja vahinkoperusteiset susien poikkeusluvut. Akuuteissa tapauksissa poliisi on toimivaltainen viranomainen.

Kannanhoidollisen metsästyksen valikointi tapahtuu niin sanottujen valikoinnin kriteerien pohjalta [Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma<sup>4</sup> -työryhmäraportissa](#). Raportissa on kuvattu myös kriteerin tarkoin valvotuissa olosuhteissa edellyttämät lupaehdot. Kannanhoidollisen metsästyksen valikointi tapahtuu niin sanottujen valikoinnin kriteerien pohjalta, jotka on työstetty hankkeessa työryhmien kanssa. Valikoinnin arvioinnissa ei oteta huomioon vain kuluvan syksyn tilannetta vaan myös parin tai lauman käyttäytyminen muina vuosina.

Kannanhoidollisen metsästyksen parin tai lauman valikoinnin kriteerit (koskien myös laumojä, joista metsästetään 1–2 susiyskilöä)

- turvallisuus (hoidetulla pihamaalla tehdyt säännölliset havainnot: uhkaa aiheuttavan suden listauksen kautta kohdat 2–3 (ks. susikannan hoitosuunnitelma), karkotusyrityksistä huolimatta tilanteet jatkuvat)
- laumojen ja reviiirin merkanneiden parien määrä alueella (tiheys)
- asukastiheys
- toistuvat tuotantoeläin- ja koiravahingot ja vahingon uhkat
- lähisukuiset alfat
- uhka metsäpeurakannan elinkyvyille
- monilajinen kannanhoito

### **Vaikutus suotuisaan suojelutasoon**

Poikkeaminen ei saa heikentää myöskään suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista. Euroopan unionin tuomioistuin on todennut tapauksessa C-342/05, (komissio vs. Suomi), että poikkeusten hyväksyminen on mahdollista, vaikka laji olisi epäsuotuisalla suojelutasolla, poikkeuksellisesti silloin, kun on asianmukaisesti osoitettu, ettei niillä entisestään huononnetta kyseisten kantojen epäsuotuisaa suojelun tasoa tai estetä kyseisten kantojen suotuisan suojelun tason ennalleen saattamista. Poikkeuksen on siis asianomaisen lajin kannalta oltava neutraali.

EU tuomioistuimen ennakkoratkaisun C-674/17 (susien kannanhoidollinen metsästys) mukaan ennalta varautumisen periaatteen mukaan on niin, että jos parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten tietojen tarkastelun perusteella ei saada varmuutta siitä, vahingoittaako tällainen poikkeus tietyn uhanalaisen lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista vai ei, jäsenvaltion on jätettävä poikkeus hyväksymättä tai luovuttava sen toimeenpanosta.

Tätä voitaisiin tulkita siten, että jos laji on suotuisalla suojelun tasolla, metsästys voidaan mitoittaa siten, että laji poikkeuksesta huolimatta säilyy edelleen suotuisalla suojelun tasolla. Kannanhoidosuunnitelmalla ja lainsäädännöllä vuosittain vahvistettavalla tapettavaksi sallittujen yksilöiden enimmäismäärällä voidaan taata se, että yksittäisten poikkeuslupien vuosittainen yhteisvaikutus ei haittaa lajin kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella.

---

<sup>4</sup> [https://mmm.fi/documents/1410837/1708293/~+VN\\_13837\\_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413\\_1\\_1.pdf/b30cd84b-ee06-e5b6-3683-52694f9b9de8/~+VN\\_13837\\_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413\\_1\\_1.pdf/~+VN\\_13837\\_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413\\_1\\_1.pdf?t=1623659462633](https://mmm.fi/documents/1410837/1708293/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf/b30cd84b-ee06-e5b6-3683-52694f9b9de8/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf/~+VN_13837_2019-MMM-41+Suden+kannanhoidollisen+mets%C3%A4styksen+suunnitelma+-+ty%C3%B6ryhm%C3%A4raportti+1740413_1_1.pdf?t=1623659462633)

### **Suotuisa suojelutaso ja sitä kuvaava viitearvo**

Suotuisa suojelutaso (engl. Favourable Conservation Status) on Euroopan Unionin luontodirektiiviin kirjattu määritelmä, joka on tuotu kansalliseen lainsäädäntöön luonnonsuojelulakiin (20.12.1996/1096 §5) sekä sisällöllisesti samanhenkisenä riistaeläimiä koskevaan metsästyslakiin (28.6.1993/615 §3; riistanhoidon määritelmä).

Tavoite suotuisasta suojelutasosta koskee sekä lajeja että niiden elinympäristöjä (luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096). Yleisenä määrittelynä voidaan sanoa, että lajin suojelutaso on suotuisa, jos laji on elinkel-poinen luontaisilla elinalueillaan ja säilyy sellaisena myös pitkällä aikavälillä ja jos sille soveltuvia elinympäristöjä on riittävästi (luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 §5). Suotuisa suojelutaso voidaan määrittellä myös populaatio- tai maakohtaisesti. Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun (1) kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkel-poisena osana, (2) lajin luontainen esiintymisalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja (3) että lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö (92/43/EEC). Suotuisan suojelutason määrittelyn soveltamisesta on tarkemmin ohjeistettu luontodirektiivin teknisessä raportissa (Bijlsma ym. 2019).

Susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen arvioimisessa käytetään apuna suotuisan suojelutason viitearvoa (tästä eteenpäin vain viitearvo), joka kuvaa populaatiokokoa, jolla suotuisa suojelutaso olisi turvattu Suomessa pitkällä aikavälillä. Tämä edellyttää, että myös muut suotuisalle suojelutasolle asetetut ehdot täyttyvät. Viitearvon asettaminen ei ole yksinkertaista, sillä sille ei ole annettu tarkkaa määritelmää. Virallinen ohjeistus (DG Environment 2017) luontodirektiivin artikla 17 mukaiseen menettelyyn toteaa, että viitearvo populaatiolle tulee aina olla suurempi kuin mitä pienin elinvoimainen populaatio (PEP) demografian ja geneetiikan perusteella määritetty. Lisäksi viitearvon tulee muun muassa olla suurempi kuin populaation koko sillä hetkellä, kun luontodirektiivi astui voimaan (Suomessa 1995).

Tärkein käsitteellinen lähtökohta viitearvon määrittämisessä on pienin elinvoimainen populaatio (PEP), joka perustuu populaation säilymisen todennäköisyyteen sovitun tarkasteluajanjakson kuluessa. Suotuisan suojelutason viitearvon tulisi olla suurempi kuin PEP. Pienin elinvoimainen populaatio (PEP; engl. minimum viable population MVP) on pienin populaatiokokoa, jolla populaation voidaan olettaa tietyllä todennäköisyydellä säilyvän tietyn ajanjakson, kun otetaan huomioon esimerkiksi demografisiin ja geneettisiin tekijöihin liittyvä satunnaisuus. Määrittelyssä käytetyt arvot ovat vapaasti valittavissa (Shaffer 1981), mutta usein käytettyjä arvoja ovat esimerkiksi populaation säilyminen 90 prosentin todennäköisyydellä 100 vuoden ajan (esim. Brook ym. 2006). Tätä heijastelee myös IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa (IUCN 2001).

Maa- ja metsätalousministeriö antoi Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät.

Luonnonvarakeskus on julkaissut väliraportin viitearvoista syyskuussa 2021 (<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828>).

Viitearvon määrittämistä varten Luke on kehittämässä uutta lähestymistapaa, joka perustuu päätöksentekijän riskiasenteeseen. Lukessa kehitetty menetelmä mahdollistaa demografiaan perustuvien viitearvojen laskennan erilaisissa tapauksissa, kun päätöksentekijä valitsee haluamansa lähtökohdat viitearvon määrittämiselle ja ilmaisee siihen liittyvän riskiasenteensa. Menetelmässä määritetään ensin pienin elinvoimainen populaatio, minkä jälkeen päätöksentekijä ilmaisee, miten suuren riskin hän on valmis hyväksymään sille, että populaatiokokoa tippuu tietyn ajan kuluessa pienemmäksi kuin tämä määritetty pienin elinvoimainen populaatio. Eri-

laiset oletukset ja riskitasot johtavat erilaisiin viitearvoihin. Mitä pienempi häviämiskäyrä populaatiolle hyväksytään, sitä suurempi on pienin elinvoimainen populaatio. Vastaavasti mitä pienempi riski hyväksytään PEP-tason alitukselle, sitä korkeammaksi asettuu viitearvo.

Asetuksen valmistelun aikana kävi ilmi, että yllä kuvattu menetelmä on vielä kehitys vaiheessa, joten maa- ja metsätalousministeriö päätyi hyödyntämään toista väliraportissa kuvattua tapaa määrittää susikannan suotuisa suojelutaso.

Skandinavian susipopulaation viitearvon määrittämisen yhteydessä esitettiin, että tämä ehto täyttyy, kun viitearvo asetetaan kaksi kertaa suuremmaksi kuin PEP (Liberg ym. 2015). Valitulle kertoimelle ei kuitenkaan esitetty erityisiä biologisia tai hyväksyttävään riskiin liittyviä perusteluja.

### Pienin elinvoimainen susikanta

Maa- ja metsätalousministeriö määrittäi PEP-tason määrittämiseksi IUCN (Maailman luonnonsuojeluliitto) yleisesti käyttämät arvot uhanalaisuusarvioinnissa. IUCN:n määritelmä lajin uhanalaisuudelle: lajin katsotaan kuuluvan alimpaan uhanalaisuusluokkaan (vaarantunut), jos lajin häviämistodennäköisyys on vähintään 10 % sadan vuoden kuluessa. Näitä samoja arvoja (10%:n riski 100 vuoden aikana) pyysi LUKEn käyttämään Suomen susikannan demografisen pienimmän elinvoimaisen populaation koon määrittämisessä.

Luonnonvarakeskus toimitti 2.11.2021 MMM:lle pyynnöstä riskikäyrän, joka oli laskettu laskenta-algoritmin tilanteesta 1.11.2021. Käyrän mukaan esimerkiksi maaliskuun perhelaumojen koskeva PEP on 14 perhelaumaa, jos tarkasteluaikana käytetään 100 vuotta ja populaatiolle asetettu häviämiskäyrä saa tällä tarkastelujaksolla olla korkeintaan 10 %.

Tätä muistiota varten Luonnonvarakeskus laski uuden riskikäyrän 8.11.2021 laskenta-algoritmin viimeisimmän tilanteen perusteella. Viikon aikana tekninen laskenta on edelleen edennyt ja tulos on siten hieman muuttunut: uuden riskikäyrän mukainen PEP on 15 maaliskuun perhelaumaa sallitun 100 vuoden häviämiskäyrän ollessa korkeintaan 10 %. Päivittyneessä tuloksessa 14 perhelauman populaatorajoitteella populaation häviämistodennäköisyys on 10,4 %, mikä ylittää asetetun 10 %:n riskitason. Tästä syystä PEP:ksi muodostuu seuraava kokonaisluku (15), johon liittyvä populaation häviämiskäyrä on 6,8 %.

On huomattava, että ero 1.11.2021 ja 8.11.2021 suoritettujen laskelmien välillä on hyvin pieni. Koska laskenta on edelleen kesken, sisältyy myös uusimpiin tuloksiin epävarmuutta.

Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelyä ja työkalujen kehittämistä koskevan projektin väliraportissa ”Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen” (julkaisupäivä 2.9.2021; Luke 2021) Luonnonvarakeskus esittelee erilaisia viitearvojen määrittelytapoja. Kaikille viitearvojen määrittelytapoille on yhteistä, että viitearvon tulee olla suurempi kuin pienin elinvoimainen populaatio (PEP). PEP on teoreettinen käsite, joka kuvaa pienintä sellaista populaatiota, jonka tasolle rajoitettuna populaation häviämistodennäköisyys on enintään tietyn riskitason suuruinen valitulla laskenta-ajanjaksolla. Väliraportissa esiteltiin menetelmä, jonka avulla PEP voidaan arvioida populaation demografisen satunnaisvaihtelun ja demografisten parametrien epävarmuuden perusteella. Menetelmä tuottaa riskikäyrän, jolta voidaan lukea valittua häviämiskäyrä vastava PEP.

Riskikäyrä perustuu susikannan populaatiodynamiikkaa kuvaavaan matemaattiseen malliin. Populaatiomallin parametrit määritetään iteroivan laskenta-algoritmin avulla. Iterointi voi kestää pitkään, eikä sen kestoa voida etukäteen ennustaa. Väliraportissa esitettiin esimerkinomaisia riskikäyriä, jotka oli laskettu niillä parametrien arvoilla, jotka iterointi oli 15.8.2021 mennessä löytänyt. Laskentaa on jatkettu väliraportin julkaisun jälkeen. Algoritmin löytämät parametriarvot ovat vähitellen vakiintuneet, mutta laskenta on edelleen kesken.

### Suotuisan suojelutason viitearvo

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että koska 10 % riskiä vastaava lähin laumamäärä on 14 laumaa, käyttää ministeriö tässä vaiheessa 14 laumaa pienimpänä elinvoimaisena kantana. Kun pienin elinvoimainen susikanta 14 perhelaumaa kerrotaan kahdella, saadaan viitearvoksi 28 perhelaumaa. Tämä vastaa susikantaa maaliskuussa.

Maa- ja metsätalousministeriö on lisäksi ottanut huomioon, että maaliskuussa 28 perhelauman ja 20 reviiirin merkanneen parin lisäksi Suomen ja Venäjän rajalla oli 7 perhelaumaa, joten 0,4 prosenttiyksikön ylitystä IUCN:n käyttämästä riskitasosta ei ole pidettävä merkittävänä.

#### Suurimman sallitun saalismäärän vaikutus susikannan suotuisaan suojelutasoon

On huomattava, että LUKE myös määrittä väliraportissaan Suomen susikannalle alustavan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon, (500 yksilöä). LUKE totesi, että Suomen susipopulaation geneettisen monimuotoisuuden taso on tällä hetkellä hyvä, mutta huolestuttavaa on monimuotoisuuden laskeva suuntaus 1990-luvun puolestavälistä tähän päivään. Myös viimeisten kuuden vuoden aikana on tapahtunut lasku, joka ajoittuu yhteen voimakkaamman metsästyspaineen kanssa. Suomen ja Venäjän susikantojen välillä on vahva yhteys ja Suomen susikannassa havaitaan geneettinen vaihteluminen idästä länteen tultaessa: geneettisesti venäläisten susien kaltaisten yksilöiden osuus vähenee länttä kohti. Lounais-Suomen sudet ovat sukusiitteisempiä kuin Itä-Suomen sudet, ja alueen sudet ovat geneettisesti hieman eriytyneet Itä-Suomen ja Venäjän susikannasta. Suomen nykyinen susikanta ei ole riittävän suuri geneettisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja sukusiitoksen vaikutusten estämiseksi. Pienin geneettisesti elinvoimainen populaatiokokoo voi olla väliraportissa arvioitua 500 yksilöä pienempi, mikäli muuttovirtaa tulee Venäjältä tarpeeksi.

Vuoden 2014 hoitosuunnitelmaa varten LUKE arvioi geneettisesti pienintä elinvoimaista susikantaa toisella tavalla. Tuolloin LUKE arvioi, että Suomessa tulisi olla ainakin 25 lisääntyvää paria, jotta susikannassa vältyttäisiin sukusiitoksen haitallisilta vaikutuksilta. Lisäksi LUKE katsoi, että kannan elinvoimaisuuden arviointi ei pitäisi perustua pelkästään geneettisen riskin arviointiin, vaan myös laumapohjaiseen demografiseen elinkykyanalyyysiin, jonka pohjalta 25 lisääntyvällä parilla sukupuuton riski on pieni seuraavan sadan vuoden aikana useimmille tarkastelluilla kannanhoitomenetelmillä. LUKE kuitenkin totesi vuonna 2014, että evoluutiivisella aikaskaalalla suositus 50 yksilön tehollisesta koosta ei riitä säilyttämään populaation evolutiivista potentiaalia sopeutua muuttuviin olosuhteisiin, ja teoreettiselta pohjalta on esitetty, että tehollisen populaatiokoon pitäisi laajemmalla maantieteellisellä skaalalla olla yli 500 yksilöä

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi ylittää säännöllisesti vuosittain susikannan geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan koon.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että suteen liittyvän konfliktin takia tavoitteen saavuttaminen on tällä hetkellä epätodennäköistä, ja 500 yksilön tavoitteen saavuttamiseksi susialueilla asuvien ihmisten susikannan sietokyvyn ja hyväksynnän on noustava selvästi nykyistä korkeammalle tasolle. Tämä edellyttää ministeriön arvion mukaan suden metsästystä, jonka vuoksi ministeriö soveltaa metsästyksen sallimisen arvioinnissa susikannan suotuisan suojelutason demografista viitearvoa.

Demografinen viitearvo ei ole kuitenkaan tavoite, jolla tasolla susikantaa pyritään pitämään, vaan pitkän tähtäimen tavoitteena on, että susikanta vuoden aikana säännöllisesti ylittää geneettisesti pienimmän elinvoimaisen susikannan tason. Suurimman sallitun saalismäärän mitoittamisessa maa- ja metsätalousministeriö siis ottaa huomioon pitkän tähtäimen tavoitteen susikannan geneettisestä monimuotoisuudesta.

Suomen susikannan demografisesti määritelty suotuisan suojelutason viitearvo on 28 perhelaumaa Suomen rajojen sisäpuolella ja poronhoitoalueen ulkopuolella. Suomessa oli maaliskuussa 2021 näin määriteltyä 28 perhelaumaa. Susikanta oli siis maaliskuun kanta-arviossa yli viitearvon. Kun otetaan huomioon, että metsästys kohdistuu susikantaan, joka lisääntymiskauden jälkeen on suurempi kuin maaliskuun kanta (arviolta mar-

raskuussa 36-51 perhelaumaa 90 % todennäköisyydellä) 20 suden suurin sallittu saalismäärä, joka saa kohdentua enintään 4 perhelaumaan, ei vaaranna susikannan suotuisaa suojelutasoa. Luonnonvarakeskuksen ennusteen mukaan susiyksilöiden määrä olisi 90 % todennäköisyydellä 337–452 marraskuussa 2021.

## **2 Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021 Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021 tiivistelmä<sup>5</sup>**

Luonnonvarakeskuksessa kehitettiin vuonna 2020 uusi menetelmä, jonka avulla kanta-arvioon väistämättä liittyvä epävarmuus voidaan esittää todennäköisyysjakauman avulla. Todennäköisyysjakauma kuvaa, kuinka voimakkaasti kuhunkin mahdolliseen kannan kokoon on syytä havaintoaineiston ja muun tutkimustiedon valossa uskoa.

Suomessa oli kuluvan vuoden maaliskuussa yhteensä 57 (54–59) parien ja perhelaumojen muodostamaa susireviiriä (kuva 3). Perhelaumoja oli rajalaumat mukaan lukien 35 (32–38) ja kahden suden asuttamia revii-rejä oli 22 (18–25). Kokonaan Suomen puolella oli 28 (25–30) laumaa ja 20 (17–23) paria.

Perhelaumojen määrä maaliskuussa 2021 oli noin 16 % suurempi kuin maaliskuussa 2020, jolloin Suomen kantaan laskettavien laumojen kokonaismäärä oli 30 ja kokonaan Suomen puolella elävien laumojen lukumäärä 24. Kahden suden asuttamia revii-rejä oli kuluvan vuoden maaliskuussa 23 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

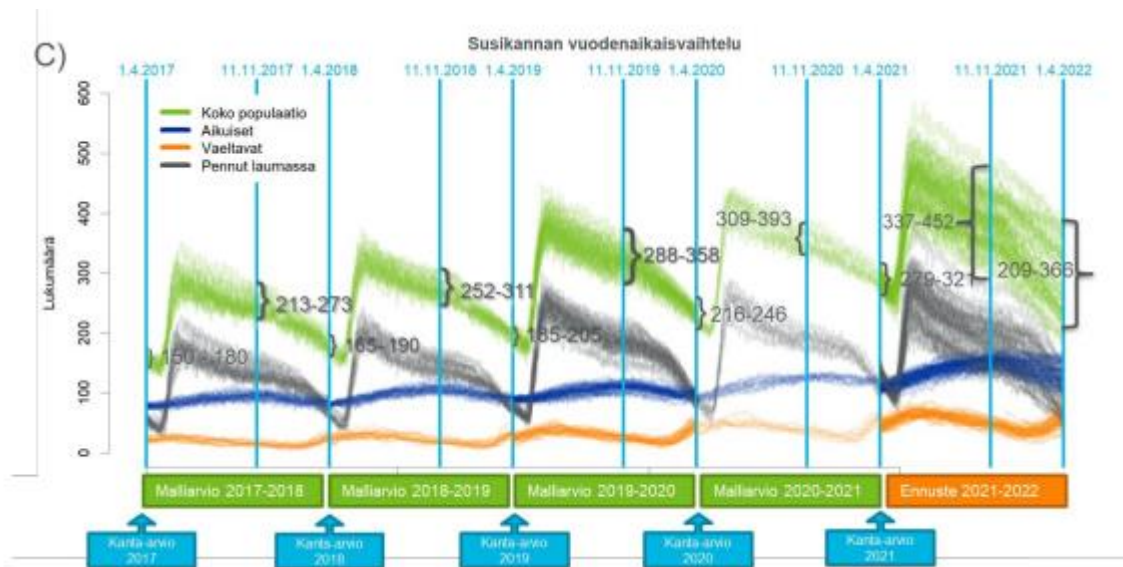
Läntisen Suomen kannanhoitoalueella tavattiin 21 (19–23) perhelauman ja 13 (10–15) kahden suden asuttamaa revii-rejä (kuva 4<sup>6</sup>). Itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumareviirejä oli yhteensä 13 (12–15) ja kahden suden asuttamia revii-rejä yhdeksän (7–11). Itäisen Suomen laumoista 6 (5–7) arvioitiin liikkuvan Suomen ja Venäjän rajan molemmin puolin (kuva 3). Kahden suden asuttamista revii-reistä yksi (0–2) sijaitsi valtakunnan rajalla. Poronhoitoalueella todettiin yksi (0–2) rajalauma ja yksi (0–2) rajalla liikkuva pari. Ahvenanmaan susikannan kokoa ei arvioida tämän arvion yhteydessä.

Maaliskuussa 2021 Suomessa oli 300 (279–321) sutta (kuva 5). Arvio yksilömäärästä oli noin 31 % suurempi kuin vuoden 2020 maaliskuuta koskeva arvio (216–246). Arviossa on mukana puolet itärajan molemmille puolille sijoittuvilla revii-reillä (ns. rajareviiri) elävien susien lukumäärästä sekä revii-rien ulkopuolella elävien susien määrä 55 (35–74), joka on arvioitu ennustemallin avulla maaliskuun 2020 kanta-arvion perusteella. Menettely on sama kuin aiemmissa kanta-arvioissa. Suomen susikannan koko on kuluvalla vuositu-hannella heilahdellut ylös ja alas. Susikanta on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2017 lähtien. Luonnonva-rakeskuksen ennusteen mukaan susiyksilöiden määrä olisi 90 % todennäköisyydellä 337–452 marraskuussa 2021.

---

<sup>5</sup> Heikkinen, S., Valtonen, M., Härkälä, A., Helle, I. Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2021. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 114 s. [https://riistahavainnot.fi/static\\_files/suurpedot/kantaarviot/luke-luobio\\_39\\_2021.pdf](https://riistahavainnot.fi/static_files/suurpedot/kantaarviot/luke-luobio_39_2021.pdf)

<sup>6</sup> Kuvaviitteet LUKEn raporttiin.



Kuva 1. Takautuva arvio 2017–2021 ja ennuste maaliskuuhun 2022. Ennusteen mukaan susiyksilöiden määrä olisi 90 % todennäköisyydellä 337–452 marraskuussa 2021. Lähde: Luonnonvarakeskus.<sup>7</sup>

### Suden aiheuttamat kotieläinvahingot ja porovahingot sekä vaikutus metsäpeuraan

Suden aiheuttamista vahingoista suurin osa aiheutuu porotaloudelle poronhoitoalueella. Suden tappamia poroja ilmoitettiin löydettyksi vuonna 2020 hieman enemmän kuin edellisenä, yhteensä 736 (654<sup>8</sup>) kappaletta, mikä vastaa laskennallisesti arviolta 1 270 000 euron (1 130 000) korvaussummaa. Määrä on edelleen suuri, mutta koko porovahinkokertymästä suden aiheuttamat porovahingot olivat kuitenkin vain noin 13,5%. Vuoden 2021 aikana (10.12.2021 mennessä) sudet ovat kuitenkin tappaneet jo 1283 poroa laskennalliselta korvausarvoltaan 2 566 000 euroa eli todennäköisesti vuoden loppuun mennessä sudet tulevat tappamaan yli 1400 poroa eli korvausmäärä nousee yli 2 800 000 euroon. Tämä tarkoittaa, että koko porovahinkokertymästä susien aiheuttamien vahinkojen osuus nousee yli 30%.

Vuonna 2020 sudet aiheuttivat 120 kpl (104) riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvattavia kotieläinvahinkotapauksia yhteensä noin 333 000 euron (226 000€) arvosta, josta koiravahinkotapauksia oli 54kpl (47), arvoltaan yhteensä noin 205 000 euroa (164 000), lammasvahinkotapauksia 35 kpl (24), arvoltaan yhteensä noin 108 000 euroa (38 000). Vuoden 2021 aikana (13.12.2021 mennessä) sudet ovat aiheuttaneet 30 koiravahinkoa, arvoltaan noin 112 000 euroa, 47 lammasvahinkoa, noin 95 000 euroa ja 9 nautavahinkoa noin 3000 euroa sekä 24 muuta kotieläinvahinkoa noin 15 000 euroa.

<sup>7</sup> Ennuste on kanta-arvion sivulla 28.

<sup>8</sup> Suluissa vuosi 2019.

	Susi	Karhu	Ilves	Ahma	Tunnistamaton	Yhteensä	
2019	Koira	47	3	5	1	0	56
	Lammas	126	69	29	1	0	225
	Nauta	12	2	0	2	0	16
	Hevonen	0	1	0	0	0	1
	Muut kotieläinvahingot	1	0	1	0	0	2
	Poro	654	651	438	2130	99	3972
	Poro (vasahävikki)	ei haettu	erikseen				
2020	Koira	54	0	5	2	1	62
	Lammas	323	123	37	8	0	491
	Nauta	6	3	0	0	1	10
	Hevonen	1	0		0	0	1
	Muut kotieläinvahingot	3	1	7	0	0	11
	Poro	736	888	709	3434	212	5979
	Poro (vasahävikki)	ei haettu	erikseen				
2021*	Koira	30	4	5	0	3	42
	Lammas	205	46	28	0	5	284
	Nauta	8	0	0	0	0	8
	Hevonen	0	0	0	0	1	1
	Muut kotieläinvahingot	22	2	2	0	0	26
	Poro	1283	734	576	1734	3	4330
	Poro (vasahävikki)	ei haettu	erikseen				

Taulukko 1. Suden aiheuttamat vahingot lukumäärinä 2019-2021. \*Vuoden 2021 tiedot 13.12.2021 tilanteen mukaan Riistavahinkorekisteristä. Riistavahinkorekisteriin koirista on kirjautunut tähän mennessä 30 vahinkotapausta korvausarvoltaan 112 000€. Tämä ei tarkoita kuitenkaan, ettei kaikki susien tappamat tai raatelemat koirat olisivat vielä kirjautuneet järjestelmään. Riistavahinkorekisteriin ne kirjautuvat, kun kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen on ne kirjannut lähdejärjestelmä Tukisovellukseen (vahinkojen maksatusjärjestelmä).

Kaikki koiriin kohdistuneet susien aiheuttamat vahingot eivät tule järjestelmän piiriin vaan osa saattaa korvautua vapaaehtoisten koiravakuutusten kautta. Tosin korvausmäärä vapaaehtoisissa vakuutuksissa on harvoin samaa tasoa kuin korvaus riistavahinkolain (105/2009) nojalla, joten usein ensisijaisesta vakuutuskorvauksesta korvaamatta jäänyt osa korvataan riistavahinkolain järjestelmän kautta. Osaa uusimmista koiravahingoista ei ole välttämättä vielä viety järjestelmään, joten tiedotusvälineissä esiintyneet vahingot eivät välttämättä näy 2021 tiedoissa. Vaikka vahinkotapausten määrä ei ole suuri suhteessa kaikkiin suurpetojen aiheuttamiin vahinkoihin, on huomattava, että yksittäiselle koiranomistajalle, tilalle tai alueen asukkaille susivahingon seuraukset voivat olla huomattavasti suurempia kuin vain korvattava vahinko. Susien saaliiksi on joutunut todella arvokkaita koiria, joiden koulutukseen on panostettu vuosia. Menetyks voi siten liittyä tunnearvoon, lisääntyneeseen työtaakkaan, menetettyyn jalostusarvoon (ei korvata) tai saamatta jääneisiin tulotukiin, aitaamisesta johtuviin kuluihin, koulukuljetuksiin tai tuotantotoiminnan rakenteen muutoksiin. Sudet saattavat aiheuttaa kotieläintiloille paljon jatkuvaa ylimääräistä työtä (mm. aitojen kunnossapitoa), jota ei korvata riistavahinkolain nojalla.

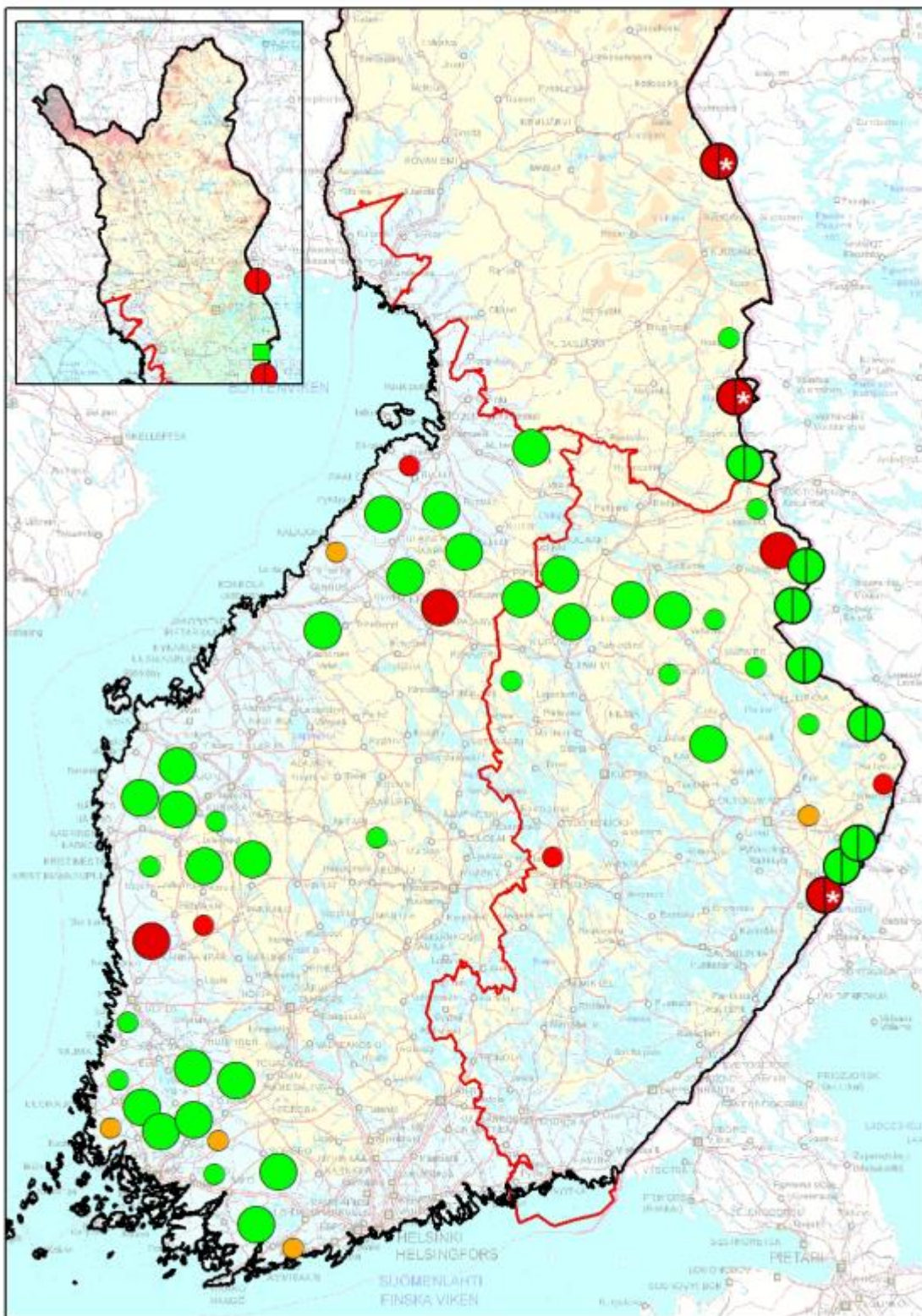
Taloudellisten vaikutusten lisäksi susien olemassa olosta seuraa lukuisia sosiaalisia vaikutuksia, joista vain harvaa voidaan kuvailla positiiviseksi. Sudet voivat liikkua hyvin lähellä asutusta, mikä saattaa aiheuttaa pelkoa alueen ihmisissä. Joillakin alueilla susien vaikutus voi johtaa myös laiduntamalla hoidettavien perinnebiotooppien ja muiden luonnon monimuotoisuutta edistävien maatalousalueiden hoidon vaikeutumiseen. Tiedossa on tapauksia, joissa erityistukisopimus on päätetty kesken sopimuskauden ylivoimaiseen esteeseen vedoten, kun petoeläimet ovat toistuvasti hyökänneet ja tappaneet kotieläimiä perinnebiotooppialueilla. Näiden seikkojen rahallinen mittaaminen ei ole helppoa tai edes mahdollista.

Keskeiseksi keinoksi suurpetojen aiheuttamien kotieläinvahinkojen vähentämiseksi nousee ennaltaehkäisy. Lammas- ja muita kotieläintiloja voidaan suojata suurpetosähköaidoilla, joilla saadaan monivuotinen suoja

toistuville tai mahdollisille vahinkokohteille. Kannanhoidollinen metsästys voi vähentää lammas- ja muiden kotieläintilojen vahinkoja, mikäli metsästys kohdennetaan tai kohdentuu vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. On kuitenkin huomattava, että vaikka edellytykset vahinkoperusteisen tai kannanhoidollisen poikkeusluvan myöntämiselle täyttyisivät, kotieläintilan omistajalla luvanhakijana on lisäksi oltava metsästysoikeus alueella, jossa susi olisi tarkoitus tappaa. Usein metsästysoikeus on kuitenkin muilla kuin kotieläintilan pitäjällä. Vahinkoyksilöiden poistaminen saattaa edellyttää vahingonkärsijöiltä yhteistoimintaa alueen luvanhakijana toimivan metsästysseuran tai metsästysseurojen puolesta yhteislupaa hakevan henkilön kanssa.

Suden pääravinto Suomessa on hirvi. Tämä koskee myös metsäpeuran esiintymisaluetta Kainuussa. Luonnonvarakeskuksen kannanseurannan ja sitä tukevan tutkimustyön perusteella suurpedot ovat kuitenkin potentiaalisin metsäpeuralle heikon vasatuoton ja kuolevuutta aiheuttava ensisijainen tekijä. Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen vasaseurannat osoittavat, että panta-aineistosta vain kolmasosa syntyneistä oli elo-syyskuussa enää hengissä. Lisäksi suurpedot aiheuttavat hävikkiä aikuisille metsäpeuroille, joiden kuolinsyistä noin 60 % on määritetty suurpetojen osalle. Kainuun metsäpeurakanta väheni jyrkästi vuosina 2001–2008. Kannan supistuminen osuu ajallisesti yksiin susikannan runsastumisen kanssa. Talvella todennetun vasaprocentin (vasat/naaraat) ja susien määrän välillä havaittiin vahva yhteys, mutta yksiselitteistä kuvaa susien roolista tämä korrelaatio ei anna, sillä muidenkin suurpetojen kannat runsastuivat 2000 -luvun ensimmäisinä vuosina.





Kuva 2. Susilaumat sekä kahden suden asuttamat reviirit maaliskuussa 2021. Isot ympyräsymbolit viittaavat laumareviireihin ja pienemmät ympyrät kahden suden asuttamiin reviireihin. Lisäksi rajareviirit on merkitty ympyrän halki kulkevalla pystyviivalla. Värit kuvaavat reviiristatuksen todennäköisyyttä seuraavasti: vihreä = selvä perhelauma tai parireviiri, oranssi=todennäköinen pari tai perhelauma, punainen=epävarma pari tai perhelauma.

### 3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2021–2022

#### 3.1 Suurimmat sallitut saalismäärät

Tällä asetuksella esitetään suurimmaksi sallituksi saalismääräksi metsästysvuodelle 2021–2022 poronhoitoalueen ulkopuolelle **20** susiyksilöä. Metsästys voi kuitenkin kohdentua enintään *neljään (4) suden perhelaumaan tai reviirin merkanneeseen pariin*.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta antaa kiintiöasetusta, vaan metsästyslain 41 §:n 5 momentissa todetaan, että poikkeuslupien vuotuista saaliin määrää *voidaan* rajoittaa. Kiintiö itsessään ei johda yhdenkään suden tappamiseen vaan on eräänlainen ylimääräinen turva, että vaikka kiintiö täytyisi, ei suotuisaa suojelutasoa vaaranneta. KHO on tämän todennut päätöksessään (10.9.2006, taltionro 1499) seuraavasti: poikkeusluvasta päättävä taho [Suomen riistakeskus] on velvollinen varmistamaan, että kun päätös on luontodirektiivin ja kansallisten säädösten mukainen, niin että kulloinkin kysymyksessä oleva metsästys ei vaaranna suotuisaa suojelutasoa ja että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Ministeriön kiintiö turvaa omalta osaltaan sääntelyn mukaista harkintaa.

Asiaa käsiteltiin myös tuomiossa C-342/05, jonka julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todetaan, että komission arvostelu on perusteetonta siltä osin kuin se kohdistuu toimivaltaisen ministeriön vahvistamaan pyyntilupien ylärajaan. Tuossa kanneprosessissa ei kiistetty Suomen hallituksen lausumaa, että nämä ylärajat muodostavat vain kehyksen, jonka puitteissa Suomen riistakeskus voi myöntää lupia, kun luontodirektiivin 16 artiklan edellytykset lisäksi täyttyvät.<sup>9</sup>

#### 3.2 Metsästyksen kohdentuminen

Suden kannanhoidollisen metsästyksen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti kannanhoidollisen metsästyksen on tapahduttava ”tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti”. Metsästys on tarkoitus mitoitaa siten, että suotuisan suojelutason viitearvo otetaan huomioon. Metsästys voidaan kohdentaa joko 1–2 suden poistamiseen laumasta tai reviirin merkanneeseen pariin (molempiin yksilöihin) tai koko perhelaumaan (sen kaikkiin yksilöihin) – eli pyritään poistamaan koko lauma tai pari.

Poikkeuslupaa voidaan siis hakea joko 1–2 susiyksilön poistamiseen laumasta, vakiintuneen parin tai perhelauman poistamiseen. Kannanhoidollista metsästystä on hallinnollisista menettelyistä johtuen kankeaa kohdistaa yksin liikkuvaan suteen, joka ei ole vakiintunut tietylle alueelle tai kuulu perhelaumaan. Kannanhoidollinen lupametsästys on kohdennettavissa vain reviirillä elävään laumaan tai pariin, koska omaa reviiriään etsimässä olevat yksittäiset sudet liikkuvat laajalla alueella. Yksin liikkuvien susien kohdalla käytössä ovat turvallisuus- ja vahinkoperusteiset susien poikkeusluvut. Akuuteissa tapauksissa poliisi on toimivaltainen viranomaisena.

#### 3.3 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa on tarpeen asettaa erityinen kannanhoitoalueeseen sidoksissa oleva rajoitus. Kiintiö on käytettävissä poronhoitoalueen ulkopuolella, jossa susi kuuluu luontodirektiivin liitteeseen IV. Perusteena rajoitukselle on, että muussa tapauksessa kiintiö jouduttaisiin määräämään koko maahan. Poronhoitoalueella susi on luontodirektiivin liitteessä V eli lähtökohtaisesti metsästettävä. Erityisen merkittäviä vahinkoja, joita ei voida mitenkään suojata, aiheutuu etenkin porotaloudelle. Vuoden 2020 kaikkien suurpetojen aiheuttamien vahinkojen kokonaismäärä oli noin 10,1 miljoonaa euroa, josta porovahinkojen osuus oli yli 90 %. Vuonna 2020

<sup>9</sup> <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessio-nid=D741B9124B0D8879C50F97B765DA629C?text=&docid=65994&pageIndex=0&doclang=fi&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8021263> kohta 33.

sudet aiheuttivat 13,5 % kaikista porovahingoista. Alkuvuoden porovahingoista (1.1.-26.10.2021) 44% on ahman aiheuttamia, 13% ilveksen, 19% karhun ja 23% suden. Susikannan kasvu näkyy poronhoitoalueella, koska suden osuus kaikista porovahingoista on merkittävästi kasvanut. Valtion talousarviossa suurpetovahinkoihin varattu 11,25 miljoonan euron määräraha riitti vuoden 2020 vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen. Vuoden 2021 vahinkojen osalta ei ole samanlaista varmuutta, sillä vuoden 2022 talousarviossa on kaikkiin suurpetojen aiheuttamiin vahinkoihin, vahinkojen estämiseen ja tutkimukseen on varattu 8,85 miljoonaa euroa.<sup>10</sup>

Alkuvuoden toteutuneiden vahinkotapausten (3769 löydettyä poroa) sekä loppuvuoden vahinkoarvion (n. 650 poroa) perusteella porovahinkojen määräksi arvioidaan vuonna 2021 yhteensä 9,2 milj. euroa. Porovahinkojen korvaamiseen on budjetoitu 7,5 miljoonaa euroa. Porovahinkokorvauksista saatetaan joutua ilman määrärahalisäyksiä leikkaamaan noin 20%.

Poronhoitoalueella ei ole metsästyksen ohella käytännössä toteutettavissa muita tyydyttäviä ratkaisuja susien aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi, sillä vapaasti laiduntavien porojen suojaaminen on käytännössä mahdotonta, ja vahinkoja syntyy porojen valvonnasta ja laitimilla läsnäolosta huolimatta (usein yöaikaan). Toisaalta poronhoitoalueen susikanta ei ole vastaavalla tavalla tiedossa kuin muun Suomen alueella, jossa laumoilla on suhteellisen vakiintuneet reviirit. Poronhoitoalueen susien määrä voi vaihdella poistoista huolimatta vuoden aikana huomattavasti johtuen naapurimaista Suomeen vaeltavista nuorista susista tai alueen eteläpuolelta tulevista susista sekä saatavilla olevasta ravinnosta. Petoyhdysmies- ja tieverkosto on Pohjois-Suomessa myös huomattavasti harvempi, joten tarkkaa kuvaa susitilanteesta ei ole saatavissa ennen lumen tuloa. Toisaalta jokavuotiset erityisen merkittävät porovahingot ja heikentynyt vasatuotto osoittavat, että poronhoitoalueelle tulee jatkuvasti lisää susia eri puolilta poikkeuslupametsästyksestä huolimatta. Näin ollen poronhoitoalueelle kiintiön asettaminen on osoittautunut aiempina vuosina huomattavaksi rajoitteeksi ja on käytännössä estänyt tarkoituksenmukaisen vahinkojen estämisen poikkeuslavin. Näin ollen on syytä rajata poikkeusluvat vain muun Suomen alueelle.

#### 4 Esityksen vaikutukset

Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa todetaan, että susikannan hoito ei onnistu, jos reviireillä asuvien ja toimivien tarpeita ei oteta huomioon. Luvituksessa tullaan käyttämään vahinko- ja turvallisuusperusteisten lupien ohella pääasiassa metsästyslain 41 a §:n 3 kohtaa (pieniä määriä tarkoin valvotuissa oloissa) eli ns. kannanhoidollisia poikkeuslupia. Kyseessä olevaa metsästyslain kohtaa voidaan käyttää silloin, kun metsästystä tarvitaan saavuttamaan paikallisten asukkaiden hyväksyntää suurpetoja kohtaan. Komissio on todennut parlamenttikysymykseen (E-3942/08) antamassaan vastauksessa, että "EU:n harjoittaman suurten petoeläinten suojelupolitiikan menestys riippuu olennaisesti paikallisten asukkaiden asenteista. Suurten petoeläinten vuoksi paikalliset asukkaat ovat oikeutetusti huolissaan omasta turvallisuudestaan sekä karjan, kotieläinten ja riistan menetyksistä. Nämä on otettava huomioon pyrittäessä saavuttamaan tasapaino direktiiveissä säädettyjen suojelutavoitteiden kanssa." Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että tällä asetuksella pyritään juuri hakemaan komission mainitsemaa tasapainoa.

Ruotsin susikannan hoitosuunnitelmassa on todettu, että Skandinavian susipopulaation ollessa nykyisen suuruinen tulee populaatioon saada vähintään yksi lisääntyvä yksilö susisukupolvessa eli viidessä vuodessa. Hoitosuunnitelmassa on todettu, että Suomi tulee osaltaan turvaamaan, että kesäkuukausien aikana vähintään yksi yksilö viidessä vuodessa siirtyy Suomesta Ruotsiin. Perinteisesti vaellusta on tapahtunut kesäaikaan poronhoitoalueen eteläpuolelta länteen ja rannikkoa ylöspäin Ruotsiin.

<sup>10</sup> [https://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2022&lang=fi&maindoc=/2022/tae/hallituksenEsitys/hallituksenEsitys.xml&opennode=0:1:141:387:969:1031:1045:](https://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2022&lang=fi&maindoc=/2022/tae/hallituksenEsitys/hallituksenEsitys.xml&opennode=0:1:141:387:969:1031:1045)

Uppdaterad 2021-06-20

### Vargar som vandrat in i Skandinavien från den finsk-ryska vargpopulationen

Tabellen visar info för varje känd finsk-rysk varg som vandrat in till Skandinavien sedan år 2010. För en del av individerna finns flera positioner än de som visas i kartan, informationen hittas i Rovbase [www.rovbase.se](http://www.rovbase.se).

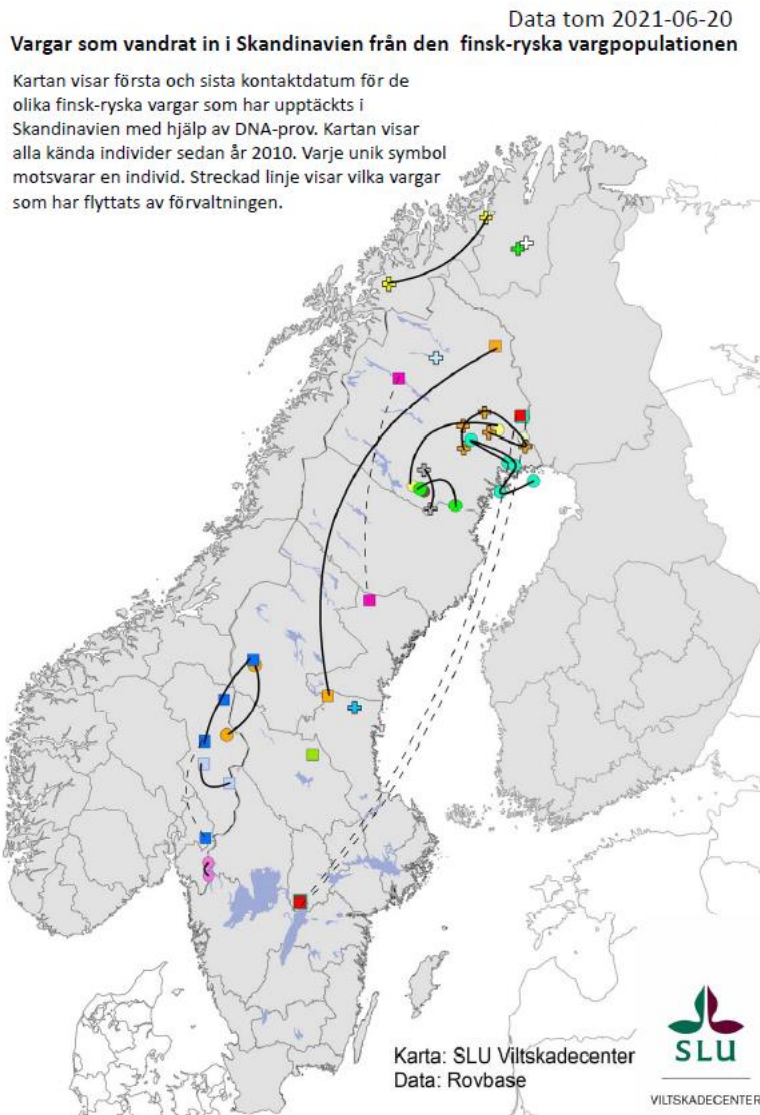
Symbol	Individ	Kön	Första kontakt	Senaste kontakt	Revir	Status vid senaste kontakt	Kommentar	Fått valpar år
■	G187-19	Hane	2019-10-23	Löpande	Deisje	Revirhävande hane		2021
■	G31-13	Tik	2013-01-24	2021-01-31	Tiveden	Revirhävande tik i familjegrupp.	Flyttad 2013 av förvaltningen från Norrbotten till Örebro län tillsammans med G23-13.	2013, 2014, 2017, 2018, 2019
●	G86-20	Hane	2021-11-24	2021-02-18		På vandring	Identifierad i Finland 2020-02-18.	
■	G71-20	Hane	2020-10-20	2020-10-31		Död, skydds jakt		
■	G85-20	Hane	2020-11-24	2020-12-23		Död, skydds jakt		
■	G171-19	Hane	2019-10-28	2020-01-22		Död, skydds jakt		
●	G94-19	Hane	2019-08-09	2019-11-05				
●	G77-19	Hane	2019-04-10	2019-10-30				
■	G90-18	Hane	2018-10-28	2018-10-28		Död, skydds jakt		
●	G215-17	Hane	2017-11-01	2017-11-01				
■	G15-16	Hane	2016-01-02	2016-11-03	Tunturi	Revirhävande hane i familjegrupp		2016
■	G102-16	Hane	2016-03-22	2016-04-24		Död, dödsorsak okänd		
■	M-09-03	Hane	2006-12-18	2016-01-19	Galven, Prästskogen	Revirhävande hane i familjegrupp		2008-2010, 2012, 2014, 2015, 2016
●	G133-15	Hane	2015-11-17	2015-12-17		Död, illegal jakt		
●	G128-14	Hane	2014-11-17	2014-11-19				
■	G23-13	Hane	2013-01-16	2014-01-11		Revirhävande hane i familjegrupp	Flyttad av förvaltningen från Norrbotten till Örebro län tillsammans med G31-13. Fått två kullar med G31-13.	2013, 2014
■	G82-10	Tik	2010-11-16	2013-12-11	Junsele	Revirhävande tik i par.	Flyttad av förvaltningen från renskötselområdet, men gick tillbaka.	Nej
■	M-10-10	Hane	2007-01-10	2011-01-12	Kynna	Revirhävande hane i familjegrupp		2008, 2009, 2010
■	G107-10	Tik	2010-12-01	2010-12-13				
■	G37-19	Hane	2018-11-29	2018-11-29		Död, skydds jakt		
■	G45-16	Hane	2015-12-22	2015-12-22		Död, trafik		

I Västra Götalands län bedöms en invandrad finsk-rysk vargtik ha fått valpar våren 2017. Men då vargtiken själv inte identifierats genetiskt (endast hennes avkomma) finns hon inte med på denna karta.



VILTSKADECENTER

Taulukko 2. Suomesta Skandinaviaan siirtyneet suomalais-venäläistä kantaa olevat sudet vuodesta 2010 alkaen. Lähde:SLU. Viltskadecenter.



Kuva 3. Sudet, jotka muuttivat Skandinaviaan suomalais-venäläisestä susikannasta. Kartta näyttää kaikki tunnetut suomalais-venäläiset sudet vuodesta 2010 lähtien, jotka on löydetty DNA-näytteiden avulla. Jokainen symboli vastaa yksilöä. Katkoviiva näyttää myös sudet jotka Ruotsin tai Norjan hallinto on siirtänyt. Lähde: SLU Viltskadecenter ja Rovbase.

Vuoden 2010 jälkeen Skandinaviaan on siirtynyt 21 sutta ja useat ovat lisääntyneet löytämällään reviirillään useana vuonna. Esimerkiksi vuonna 2013 Skandinaviaan siirtynyt suomalais-venäläinen naarassusi asuu edelleen Örebron alueella ja on saanut pentuja 2013, 2014, 2017, 2018 ja 2019. Viime vuosina on dokumentoitu myös siirtymisiä Skandinavian populaatiosta Suomeen ja Venäjälle.

Vaeltavilla nuorilla susilla on esteetön mahdollisuus liikkua Skandinaviaan, sillä sulan maan aikana ei pyynti käytännössä onnistu edes poikkeusluvin. Näin ollen suurimman sallitun saalismäärän asettamatta jättäminen poronhoitoalueen osalta ei vaarana tavoitetta pitää yllä susien geenivirtaa Suomesta Ruotsiin ja Norjaan. Suomi, Ruotsi ja Norja tulevat lisäämään aktiivista yhteistyötä susipolitiikassa, jotta voidaan varmistaa, että geneettisesti arvokkaita susia edelleen siirtyisi riittävässä määrin Skandinavian susikantaan.<sup>11</sup> Kevään 2020

<sup>11</sup> <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/suomi-ruotsi-ja-norja-syventavat-yhteistyota-susiasioissa>

aikana Ruotsiin viimeksi muuttaneen yksilön ensimmäinen jälkeläisten sukupolvi (F1) muodosti pareja ja perusti alueita. Se on tapahtunut samanaikaisesti kahdessa eri paikassa Ruotsissa, joiden välinen etäisyys on noin 300 km. On myös viitteitä siitä, että ainakin yksi saman alkuperän omaava yksilö on voinut muodostaa parin ja perustaa reviirin. Näiden uusien alueiden vaikutusta seurataan seuraavan inventointikauden aikana. Vuosien 2019 ja 2020 aikana tiivistettiin yhteistyötä Suomen ja Norjan kanssa suomalais-venäläisten ja skandinaavisten populaatioiden geneettisen yhteyksien varmistamiseksi sekä yhteisen seurannan aikaansaamiseksi. Vuonna 2019 Suomesta Norjaan siirtynyt susi siirrettiin ns susivyöhykkeelle ja on nyt perustanut reviirin noin 50 km länteen valtionrajasta. Reviirille syntyi pennut kesällä 2021.

Asetuksen poronhoitoalueen ulkopuolelle asetettu määrä on rajallinen ja toteutuessaankaan se ei vaaranna Suomen susikannan suotuisan suojelutason saavuttamista. Luonnonvarakeskus on lausunnossaan todennut, että asetusluonnokseen kirjattu suurin sallittu saalismäärä, 20 susiyksilöä, on noin 4–5 % marraskuuta 2021 koskevan ennusteen mukaisen susikannan suuruudesta. Luke arvioi, että suurin sallittu saalismäärä ei merkittävästi estä susikannan runsastumista. Viimeisen viiden vuoden aikana Suomen susikanta on kasvanut keskimäärin noin 16 % vuosivauhtia. Mikäli sama kehitysvauhti jatkuisi, susikannan odotettu koko maaliskuussa 2022 ilman kannanhoidollista metsästystä olisi noin 350 yksilöä. Näin ollen 20 yksilön poistaminen ei odotusarvoisesti katkaisisi susikannan kasvua.

Asetuksessa säädettyyn määrään ei lueta susia, jotka on saatu saaliiksi poikkeusluvoin eikä poliisin määräyksellä poistettuja, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleita kuolleita susia ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Poikkeuslupia harkitessaan Suomen riistakeskuksella on mahdollisuus ottaa nämä huomioon, mutta käytännössä poliisin määräyksellä poistettujen, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleiden susien huomioon ottaminen mahdollisten poikkeuslupien myöntämisen jälkeen on mahdotonta, sillä lupien peruuttaminen on mahdollista metsästyslain 41 e §:n perusteella poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä, jos poikkeuslupan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Mahdollisessa valitusprosessissa tuomioistuimien voi kuitenkin määrätä poikkeuslupan täytäntöönpanokieltoon. Näin ollen asetus antaa Suomen riistakeskukselle liikkumavaraa myöntää 20 suden verran kohdetuen 4 perhe-laumaan tai reviirin merkanneeseen pariin poronhoitoalueen ulkopuolella.

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että kiintiö ei kuitenkaan ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa Suomen riistakeskuksen lupaharkinnalle poikkeuslupien nojalla saaliiksi saatavien susien määrää koskevan rajoituksen. Tavoitteena on saavuttaa ja säilyttää susikanta suotuisalla suojelutasolla turvaamalla kunkin susilauman elinvoimaisuus. Tosiasiassa asetus siis rajoittaa Suomen riistakeskuksen toimivaltaa kiintiön suhteen poronhoitoalueen ulkopuolella. Lisäksi Suomen riistakeskuksen toimivaltaa rajaa luontodirektiivin sääntely.

## 5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus poikkeusluvilla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuosina 2021-2022.

Lausuntoja annettiin yhteensä 30. Lausunnoista yhteenveto on tämän muistion liitteessä. Osa lausunnonantajista katsoi, että kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan vähentää susikantaan liittyviä sosiaalisia konflikteja sekä edistää suden hyväksyttävyyttä. Kannanhoidollinen metsästys voi myös oikein kohdennettuna edistää turvallisuutta ja vähentää susien häiriökäyttäytymistä ja ylläpitää susien ihmisarkuutta kuitenkin niin, että suotuisa suojelutaso voidaan turvata. Osa lausunnonantajista pitää määrää liian pienenä, mutta tukee silti mi-

nisteriön esitystä. Useissa suojelutahojen lausunnoissa kritisoidaan kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista viitearvon laskennan ollessa kesken ja pidetään asetusta yhteisöoikeuden vastaisena. Näissä lausunnoissa myös katsotaan myös, ettei susi olisi vielä suotuisalla suojelutasolla.

Lausunnoissa ontuotu esille, että Metsähallituksen erävalvonta/erätarkastajat tulee edelleen säilyttää tahona, jolle myös pyyntiinlähtöilmoitukset ja saalisilmoitukset tehdään ja poikkeuslupan ehtoihin tulisi sisällyttää vaatimus, että metsästetystä saaliista ja kaatopaikasta tulisi kaatoilmoituksen yhteydessä toimittaa valokuvat Suomen riistakeskukselle. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Suomen riistakeskuksen tulisi asettaa poikkeuslupiin tällaiset lupaehdot, sillä mm. valokuvien toimittaminen lisäisi tarkoin valvottujen olojen vaatimusta. Ministeriö katsoo myös, että vaikka valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista (452/2013) säännellään ilmoittamisesta, vaatimusta lisäisi myös asetustekstiä tiukempi lupaehto, että poikkeusluvansaaja velvoitettaisiin ilmoittamaan saadusta saaliista viipymättä jo pyyntipäivänä poliisille ja alueen Metsähallituksen erätarkastajalle sekä Suomen riistakeskukselle. Tämä osaltaan mahdollistaisi poliisin ja erätarkastajan valvonnan toteuttamisen heti pyynnin tapahduttua. Lupaehtoihin on mahdollista edellyttää myös, että saaliiksi saaduista susista tulee toimittaa kattavasti näytteet kannanseurannan tarpeisiin, Metsästyksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen ja organisoinnin helpottamiseksi tulisi lupaehdoissa edellyttää enimmäismetsästäjämäärän (50) asettamista pyyntiin osallistuville. Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma -työryhmäraportissa on linjattu helmikuun 15. päivän takarajaksi kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamiselle, jotta susiparien lisääntyminen ei liikaa häiriidy metsästyksestä. Vaikka tätä voidaan pitää haasteellisena aikataulullisesti, tulee susien lisääntymisaika huomioida pyyntiajan määrittelyssä. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, kuten osa lausunnonantajistakin, että suden metsästyksen osallistuvien, erityisesti metsästyksenjohtajien ja varajohtajien, tulee osallistua Suomen riistakeskuksen järjestämään koulutukseen, jossa esitetään katsaus suden metsästyksen käytännön toimintaan ja yleisiin periaatteisiin. Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelman –työryhmäraportissa<sup>12</sup> on lisää valikoinnin kriteereistä, tarkoin valvotuista olosuhteista, koulutuksesta ja seurannasta, joita Suomen riistakeskuksen on syytä seurata, eikä niitä ole tarpeen tässä asetusmuistiossa tarkasti toistaa. Muistiota myös täydennettiin ajantasaisilla vahinkotiedoilla kuluvan vuoden osalta.

Asetustekstiä muutettiin siten, että asetuksessa säädettyyn määrään ei lueta susia, jotka on saatu saaliiksi poikkeuslupin eikä poliisin määräyksellä poistettuja, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleita kuolleita susia ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Lausunnolla ollut muotoilu oli epäselvä ja aiheutti vääriä tulkintoja. Poikkeuslupia harkitessaan Suomen riistakeskuksella on vielä mahdollisuus esimerkiksi liikenteessä kuolleet sudet huomioon, mutta ei sen jälkeen. Käytännössä poliisin määräyksellä poistettujen, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleiden susien huomioon ottaminen mahdollisten poikkeuslupien myöntämisen jälkeen on mahdollista, sillä lupien peruuttaminen on mahdollista metsästyslain 41 e §:n perusteella vain poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä Edellytykset peruuttamiselle: jos poikkeuslupan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Mahdollisessa valitusprosessissa tuomioistuimien voi kuitenkin määrätä poikkeuslupan täytäntöönpanokieltoon.

## 6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 15.12.2021.

LIITE

<sup>12</sup> [Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma – työryhmäraportti \(PDF\)](#) . s. 22-26

**Lausuntoyhteenveto** (huom. pitkistä lausunnoista tähän tulee vain tiivistelmät ja lausunnot on saatavissa kokonaisuudessaan MMM:n kirjaamosta)

VN/27690/2021

9.12.2021

Lausuntoyhteenveto maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta suden metsästystä koskevaksi kiintiöksi vuodelle 2021-2022. Lausunnoista on pyritty poimimaan olennaisimmat näkemykset. Lausunnot kokonaisuudessaan on saatavissa maa- ja metsätalousministeriön kirjaamosta.

Lausunnon antaja	Palaute	Toimenpide
<p><b>Luonnonvarakeskus</b></p>	<p>Suurpetokannat voivat runsastua, vaikka niihin kohdistuu metsästystä, jos metsästys on mitoitettu alle kullekin lajille arvioitun kestävästä verotustason. Suomessa tästä käyvät esimerkkeinä karhu ja ilves, jotka kuuluvat sudesta poiketen myös poronhoitoalueella EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeihin. Susikannan kehitys on vuodesta 1995 alkaneen EU:n jäsenyyden aikana vaihdellut voimakkaasti aaltoliikkeen ylös ja alas ja tällä poikennut olennaisesti karhu- ja ilveskantojen kehityskuluista. Susi on jäänyt suuresta lisääntymiskapasiteetistaan huolimatta huomattavan vähälukuisiksi karhuun tai ilvekseen verrattuna.</p> <p>Perustelumuistiossa maa- ja metsätalousministeriö tuo esiin näkemyksen siitä, että sosioekonomisen konfliktin lieventäminen metsästyksen kautta vähentäisi mahdollisesti riskiä susikantaan kohdistuvasta laittomasta pyynnistä. Laiton tappaminen oli merkittävä susikannan kehitystä määrittävä tekijä Suomessa vuosina 2000–2014 (Suutarinen &amp; Kojola 2017). Luovallisen pyynnin vaikutukset laittoman tappamisen riskiin eivät ole yksiselitteisiä. Tuore ja muualla tehdyistä tutkimuksista ehkä parhaiten Suomeen vertautuvaa tilannetta tarkasteleva tutkimus Ruotsin susikannasta päättyi kuitenkin johtopäätökseen, että metsästys vähentää susikantaan kohdistuvaa laittomaa tappamista (Liberg ym. 2020). Tälle johtopäätökselle täysin vastakkainen tulkinta on aiemmin tuotu esiin yhdysvaltalaisiin aineistoihin pohjautuen (Chapron &amp; Treves 2016).</p> <p>Susikannan suotuisan suojelutason viitearvon määrittely</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriö on antanut Lukelle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kaksivuotisena projektina. Viitearvoja voi laskea usealla eri tavalla, koska niiden asettamiseen ei ole yhtä yleisesti sovittua tapaa. Luke on julkaissut 2.9.2021 kaksivuotisen hankkeen väliraportin (<a href="https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828">https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547828</a>), jossa tuodaan esiin demografisen elinvoimaisuuden määrittelyyn soveltuvia työkaluja ja tarkastellaan Suomen susikannan geneettistä elinvoimaisuutta sekä</p>	<p>Muistiossa esityksen vaikutuksiin on lisätty Luken arvio kannanhoidollisen metsästyksen määrän toteutumisen vaikutuksista.</p>



	<p>ekologista kantokykyä. Viitearvon määrittämistä varten Luke on kehittämässä uutta lähestymistapaa, joka perustuu päätöksentekijän riskiasenteeseen. Menetelmässä määritetään ensin pienin elinvoimainen populaatio (PEP), minkä jälkeen päätöksentekijä valitsee riskitason, jolla populaatiokoko voi tietyn ajan kuluessa käydä alempana kuin PEP.</p> <p>Menetelmän antamat populaatiokokoa koskevat tulokset eivät ole vielä lopullisia. Maa- ja metsätalousministeriö päätyi valitsemaan PEP-laskennan lähtökohdaksi IUCN:n yleisesti käyttämän lajin uhanalaisuuden raja-arvon, eli PEP laskettiin hyväksymällä populaatiolle enintään 10 %:n häviämistodennäköisyys sadan vuoden kuluessa. Luke laati tätä muistiota varten mainituilla kriteereillä riskikäyrän meneillään olevan laskennan 8.11.2021 mukaisen tilanteen perusteella, jonka mukaan maaliskuussa populaatiokoon tulisi olla 15 perhelaumaa, jotta riskitaso 10 % alittuisi. Maa- ja metsätalousministeriö valitsi PEP-arvoksi 14 perhelaumaa, joka antoi 8.11.2021 lasketun riskikäyrän mukaan lähimmäksi 10 %:n riskiä osuvan arvon (10,4 %), ja käytti viitearvona Ruotsissa suotuisan suojelutason määrittelyssä käytettyä kaksinkertaista PEP-arvoa (muistion s. 4). Tämä toteuttaa EU:n tulkintaohjeen mukaisen PEP-arvoa suuremman viitearvon, mutta itse kertoimelle ei ole tieteellistä perustetta.</p> <p>Käytetyn kertoimen kautta viitearvoksi saatu 28 perhelaumaa vastaa maaliskuun 2021 tilannetta. Näiden kokonaan Suomen rajojen sisäpuolella sijainneiden perhelauman reviireiden lisäksi Luke arvioi itäisellä valtakunnanrajalla olleen seitsemän perhelaumaa, jotka liikkuvat valtakunnanrajan molemmilla puolilla. Viitearvolaskennan pohjana käytettävän populaatiomallin tekninen laskenta on edelleen kesken. Laskennan viimeisimmän (6.12.2021) vaiheen mukaan PEP on 15 perhelaumaa (7,9 % häviämistodennäköisyys). Ministeriön käyttämään PEP-arvoon (14 perhelaumaa) liittyvä populaation häviämistodennäköisyys on laskennan viimeisimmän vaiheen mukaan 11,2 %.</p> <p>Susikanta Luken susiennustemallin mukaan syksyllä 2022</p> <p>Luken susiennustemallin mukaan Suomen rajojen sisällä liikkuisi maaliskuun 2022 lopussa 90 % todennäköisyydellä 21–43 eri perhelauman susia. Ennuste sisältää käytännössä noin puolet rajalaumoista, joten ennuste ei ole suoraan vertailukelpoinen viitearvon kanssa, joka koskee kokonaan Suomen puolella sijaitsevia reviirejä. Mikäli rajalaumoja olisi maaliskuussa 2022 edelleen seitsemän, tulisi ennusteesta</p>	
--	--	--

	<p>vähentää 3–4 laumaa, jotta sitä voisi verrata viitearvoon. Näin ollen ennuste Suomen sisällä sijaitsevien laumojen määräksi päivittyisi noin 18–40 laumaan. Ennusteen epävarmuus on suuri johtuen pääasiassa suden vaihtelevasta lisääntymismenestyksestä sekä suuresta kuolleisuusvaihtelusta viimeisen vuosikymmenen aikana: ennusteeseen vaikuttavat esimerkiksi vuosien 2015 ja 2016 kannanhoidolliset metsästyksset. Ennuste siis huomioi mahdollisuuden, että samanlainen suuri kuolevuus voi jollakin todennäköisyydellä toistua uudelleen. Suunnitelma kannanhoidollisen metsästyksen toteutumisesta ja suuruusluokasta periaatteessa vaikuttaa ennusteeseen. Lukella ei kuitenkaan toistaiseksi ole tätä tarkoitusta varten kehitettyä mallia, jonka avulla ennusteen todennäköisyysväli voitaisiin laskea kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelman perusteella. Voidaan kuitenkin arvioida, että ennusteen alarajan tulisi päivittyä suuremmaksi kuin 18 laumaa, sillä suunniteltu metsästysmäärä on huomattavasti pienempi kuin aiemmin toteutuneet kannanhoidolliset metsästyksset. Toisaalta se, että jonkinlaista kannanhoidollista metsästystä suunnitellaan, tarkoittaa sitä, että laumojen ennusteen ylärajan täytyy laskea pienemmäksi kuin 40 laumaa, sillä ylärajan saavuttamiseksi tarvittaisiin tavallista parempi selviytyminen talven yli.</p> <p>Luken susiennustemallin mukaan Suomen rajojen sisällä liikkuisi maaliskuun 2022 lopussa 90 % todennäköisyydellä 53–83 reviirin (lauman tai parin) susia. Ennuste sisältään noin puolet rajareviireistä. Maaliskuussa 2021 rajareviirejä oli todennäköisimmin yhdeksän. Mikäli tämä pitäisi paikkansa myös keväällä 2022, olisin ennuste Suomen puolella kokonaan sijaitsevien reviirien osalta noin 49–79 reviiriä. Kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelman vaikutus ennusteen epävarmuuteen on samanlainen kuin edellä on kuvattu laumojen määrän osalta: ennustevälin voi oletetaan jossain määrin kapenevan sekä ylä- että alapäästä, mikäli metsästystä kuvaava malli olisi olemassa. Jos mahdollinen kapeneminen jätettäisiin huomiotta, voidaan karkea arvio ennusteesta saada vähentämällä neljä reviiriä ennusteesta, jolloin ennusteeksi saadaan 45–75 reviiriä kokonaan Suomen puolella. Maaliskuussa 2021 reviirien määrä kokonaan Suomessa oli todennäköisimmin 48, joten neljän reviirin poistaminen ei suurella todennäköisyydellä pysäytetä reviirien lukumäärän kasvua.</p> <p>Susikannan geneettinen elinvoimaisuus</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriö tarkastelee perustelumuistiossa myös susikannan geneettisen elinvoimaisuuden turvaamista susikannan hoidossa (s. 4). Suotuisan suojelutason viitearvon määrittelyä koskevassa väliraportissa Luke arvioi suomalaisen susikannan geneettisen monimuotoisuuden olevan sen jo 1990-</p>	
--	--	--

	<p>luvulta alkaneesta pienenemisestä huolimatta edelleen hyvällä tasolla moniin muihin eurooppalaisiin susikantoihin verrattuna. Luken alustavan arvion mukaan geneettisen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja sukusiitoksen negatiivisten vaikutusten välttäminen edellyttäisi maaliskuun susikannaksi vähintään 500 yksilöä. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa tällaisen yksilömäärän olevan mahdollinen pitkän aikavälin tavoitteena.</p> <p>Metsästyksen kohdistamisesta ja kiintiöstä Perusteluistutioon (s. 9) on kirjattu kriteerit mahdollisesti metsästettävien parien tai laumojen valikoinnille. Kriteerit koskevat myös laumojia, joista metsästetään 1–2 susiyksilöä. Kriteerit on kirjattu myös aiemmin kuluvana vuonna julkaistuun kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelutyöryhmän raporttiin. Valikoinnin perusteet ovat (1) turvallisuus, (2) alueen susikannan tiheys, (3) ihmisasutuksen tiheys, (4) tuotantoeläin- ja koiravahinkojen toistuvuus ja vahinkojen riski, (5) lisääntyvien parien naaraan ja uroksen välinen läheinen sukulaisuus, (6) uhka metsäpeurakannan elinkyvylle sekä (7) monilajinen kannanhoido.</p> <p>Jos metsästys kohdistuu vain tiettyyn osaan lauman yksilöitä, sen vaikutus kuolleisuuteen voi olla suunniteltua suurempi, sillä mahdollinen aikuisten susien päätyminen saaliiksi on omiaan lisäämään susien liikennekuolemia ja tarvetta poliisiviranomaisen poistoluville. Tämän kaltaisesta tilanteesta saatiin viitteet talvella 2015/2016, jolloin kannanhoidollinen metsästys viimeksi toteutettiin. Tämän takia Luke korostaa, että mahdollisen metsästyksen kohdistuessa vain tiettyyn osaan lauman yksilöitä toteutuksessa tulisi välttää perhelauman saalistusmenestyksen kannalta avainasemassa olevien aikuisten susien tappamista. Luke toteaa, että asetusluonnokseen kirjattu suurin sallittu saalismäärä, 20 susiyksilöä, on noin 4–5 % marraskuuta 2021 koskevan ennusteen mukaisen susikannan suuruudesta. Luke arvioi, että asetusluonnokseen kirjattu suurin sallittu saalismäärä ei merkittävästi estä susikannan runsastumisesta. Viimeisen viiden vuoden aikana Suomen susikanta on kasvanut keskimäärin noin 16 % vuosivauhtia. Mikäli sama kehitysvauhti jatkuisi, susikannan odotettu koko maaliskuussa 2022 ilman kannanhoidollista metsästystä olisi noin 350 yksilöä. Näin ollen 20 yksilön poistaminen ei odotusarvoisesti katkaisisi susikannan kasvua. Susikannan vuosittaiseen kasvuun sisältyy kuitenkin huomattavan suurta epävarmuutta, jota kuvataan susiennustemallilla. Ennustemalli huomioi myös kannan rakenteen sekä historiallista kuolevuuden vaihtelua pidemmältä kuin viimeisen viiden vuoden ajalta. Ennustemallin mukaan susien määrän 90 % todennäköisyysväli maaliskuulle 2022 on 209–</p>	
--	---	--

	<p>366. Ennusteeseen vaikuttaa alentavasti vuosien 2015–2016 kannanhoidollinen metsästys, josta aiheutunut suuri kuolleisuus on pienellä todennäköisyydellä mukana ennusteessa. Toinen ennustetta alentava seikka tasaiseen 16% kasvuvauhtiin verrattuna on pentujen suuri määrä kevään 2021 reviiireillä: nämä sudet ovat lähteneet kevään ja kesän aikana vaeltamaan, ja niihin kohdistuu tyypillisesti suurempi kuolleisuus kuin reviiireillä oleviin susiin. Tavallista suurempi osa kannasta on siis suuren uhan alla, jonka vuoksi malli odottaa pienempää populaation kokonaisuuden kasvua. Mahdollisen metsästyksen yhteyttä kuolleisuuteen kokonaisuudessaan tulee seurata esimerkiksi populaatiomallin avulla.</p> <p>Metsästyksen vaikutuksesta suotuisan suojelutason saavuttamiseen</p> <p>Arvio metsästysvuoden 2021/2022 susikannan olemisesta suotuisalla suojelutasolla on perustelumui- stiossa tehty Ruotsissa toteutetun arviomenettelyn mukaisesti, joskin Ruotsissa lähtökohtana käytettiin susikannan genetiikkaa. Luke kehittää päätöksentekijän riskiasenteeseen perustuvaa viitearvotyökalua tavoitteenaan julkistaa demografiseen populaatiomalliin perustuvat, tarkastetut riskikäyrät syyskuussa 2022. Vaikka maa- ja metsätalousministeriön muistiossa käytetty viitearvo (28 perhelaumaa maaliskuussa) ei vielä voinut rakentua viimeistelyyn tieteelliseen analyysiin, Luke katsoo, ettei asetuseräluonnokseen kirjattu suurin sallittu saalismäärä todennäköisesti vaaranna tavoitetta saavuttaa susikannan suotuisa suojelutaso Suomessa pitkällä aikavälillä. Maa- ja metsätalousministeriön esiin tuoma linjaus, jonka mukaan ennen metsästyslupien myöntämistä todettu kuolleisuus vaikuttaa vähentävästi suurimpaan sallittuun saalismäärään, on uhanlaisen lajin metsästyksen soveltuvan varovaisuusperiaatteen mukainen.</p> <p>Luke katsoo, että metsästyksen toteutuessa saaliseläinten huolellisen tutkimisen lisäksi myös metsästystapahtumat tulisi dokumentoida mahdollisimman huolellisesti ja läpinäkyvästi. Se antaisi paitsi hallinnon ja tutkimuksen, myös metsästyksen osallistujien käyttöön hyödyllistä tietoa. Metsästyksen ja muun kuolleisuuden kokonaisvaikutusta olisi syytä arvioida vuosittain ennen mahdollista kannanhoidollisen metsästyksen jatkamista. Kannanhoidollisen metsästyksen sosiaalisten vaikutusten aitoa selvittämistä varten olisi syytä käynnistää erillinen tutkimus.</p>	
<b>Metsähallitus</b>	Metsähallitus katsoo, että asetuseräluonnoksessa esitetty, poikkeusluvalla tapahtuvan suden metsästyksen salliminen kohdistettuna enintään kahteenkymmeneen susiyksilöön sekä enintään neljään susilaumaan tai reviiirin merkanneeseen pariin on nykyisessä susi-	Asetusmuistiotia on tarkennettu tältä osin, että kyseinen lupaehto voidaan asettaa.

	<p>kannan tilanteessa perusteltua susikannan kasvun aiheuttaman sosioekonomisen konfliktin lieventämiseksi ja ihmisten sietokyvyn lisäämiseksi sutta kohtaan erityisesti tiheimmän susikannan alueella.</p> <p>Metsähallituksen näkemyksen mukaan asetusluonnoksessa esitetyllä rajatulla suden metsästyksellä ei liioin vaaranneta susikannan suotuisaa suojelutasoa. Metsähallitus haluaa tuoda esille, että Metsähallituksen erävalvonta/erätarkastajat tulee edelleen säilyttää tahona, jolle pyyntiinlähtöilmoitukset ja saalisilmoitukset tehdään. Koska metsästys tapahtuu pääasiassa viikonloppuisin ja vaatii joustavuutta valvonnan toteuttamiseen, Metsähallituksen erävalvonta on useimmilla alueilla se ainoa taho, jolla on todelliset mahdollisuudet käydä valvomassa itse metsästystä. Poikkeusluvan ehtoihin tulisi sisällyttää vaatimus, että metsästetystä saaliista ja kaatopaikasta tulisi kaatoilmoituksen yhteydessä toimittaa valokuvat Suomen riistakeskukselle. Valokuvien toimittaminen lisäksi tarkoin valvottujen olojen vaatimusta. Samoin se tehostaisi epäiltyjen salametsästysilmoitusten alkututkintaa ja perättömien ilmoitusten seulontaa, joita säännöllisesti ilmenee lupametsästyksen kuvien levittyä someen.</p>	
<p><b>Poliisihallitus</b></p>	<p>Poliisihallitus katsoo, että kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan vähentää susikantaan liittyviä sosiaalisia konflikteja sekä edistää suden hyväksyttävyyttä. Kannanhoidollinen metsästys voi myös oikein kohdennettuna edistää turvallisuutta ja vähentää susien häiriökäyttäytymistä ja ylläpitää susien ihmisarkuutta.</p> <p>Susien ilmoitetut pihakäynnit ja sutta koskevat karkotuspäätökset ovat lisääntyneet useiden poliisilaitosten alueella. Karkotuspäätökset usein kuvaavat susiysilöiden tai -laumojen vähentyntä ihmisarkuutta niiden reviiireillä, sekä susipaineen lisääntymistä mainituilla alueilla. Vahinkoperusteiset poikkeusluvat tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista suunnitelmallista kannan säätelyä. Yksittäisten vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien susien poistamisella ei voida ylläpitää susien ihmisarkuutta tai rajoittaa suden kannan kasvua.</p> <p>Kannanhoidollisen metsästyksen lupien myöntämisessä tulisi ottaa huomioon turvallisuusperusteet ensisijaisina myöntämisen perusteina, sekä huomioida jo aiemmin asutussa ympäristössä pihakäynteistä tehdyt havainnot ja kohdentaa lupia ensisijaisesti näihin pareihin tai laumoihin.</p> <p>2) Metsästyksen tavoite Muistiossa on kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteeksi / päämääräksi suden</p>	

	<p>suojelusta poikkeamiselle asetettu susikannan kasvun säätely ja pyrkimys vähentää susikantaan liittyviä sosiaalisia konflikteja ja suden hyväksyttävyyden edistäminen niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata. Korkein hallinto-oikeus on suden kannanhoidollista metsästystä koskevassa päätöksessä KHO:2020:28 viitannut Euroopan Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuun, jossa on katsottu luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan olevan kuitenkin esteenä poikkeuslupien myöntämiselle, jos poikkeuslupien päämäärää ei ole tuettu selvän ja täsmällisin perusteluin ja jos kansallinen viranomaisena ei kykene täsmällisten tieteellisten tietojen perusteella osoittamaan, että poikkeusluvilla kyetään saavuttamaan tämä päämäärä. Taustamuistiota ei voida pitää poikkeuslupia myönnettäessä lainsäädännön esitöiden ja ennakkotapausten kaltaisena tulkintaohjeena, joten on mahdollista, että mikäli Suomen riistakeskus perustelee myönteisiä lupia ainoastaan muistiossa esitetyillä perusteluilla, niin päätökset voivat olla kestävämpiä todennäköisissä hallinto-oikeudellisissa prosesseissa. Tästä voi olla seurauksena se, että vastoin asetettua päämäärää, susikantaan liittyvät sosioekonomiset konfliktit lisääntyvät ja suden hyväksyttävyyden vähenee, sekä suojelijoiden ja metsästäjien välinen vastakkainasettelu entisestään lisääntyy. Poliisihallitus pyytää päätöksentekijöitä kiinnittämään huomiota päätösten perusteluihin edellä mainittujen seikkojen huomioonmiksi.</p> <p>3) Muu tyydyttävä ratkaisu Korkein hallinto-oikeus on viitannut edellä mainittuun ennakkoratkaisuun myös siltä osin, kun siinä on katsottu luontodirektiivin kyseisen kohdan olevan esteenä poikkeuslupien myöntämiselle, jos ei ole osoitettu, että niillä tavoiteltua päämäärää ei voida saavuttaa muulla tyydyttävällä ratkaisulla. Poliisihallitus pyytää päätöksentekijöitä kiinnittämään huomiota päätösten perusteluihin myös edellä mainittujen seikkojen huomioonmiksi.</p> <p>4) Vaikutus suojelutasoon Mahdollisten poikkeuslupien vaikutukset suotuisaan suojelutasoon on Poliisihallituksen käsityksen mukaan selvitetty ja perusteltu muistiossa kattavasti.</p> <p>Muuta Poliisihallitus esittää, että päätöksentekijät kiinnittävät erityistä huomiota lupien myöntämisen ja jakoperusteiden avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. On oletettavaa, että asukkaat, joiden alueelle kannanhoidollinen metsästys ei kohdistu, voivat kokea, ettei heidän tarpeitaan oteta susikonflikteissa huomioon. Näin päätökset voivat alueellisesti vaikuttaa kärjistävästi ja pahimmassa tapauksessa johtaa susien salametsästyksen lisääntymiseen.</p>	
--	---	--

<p><b>Animalia</b></p>	<p>Animalia vastustaa esitettyä asetusta kokonaisuudessaan.</p> <p>Suomen susikanta on pieni ja laji on Suomessa uhanalainen. Kanta ei kestä metsästystä ilman merkittäviä vahinkoja sen geneettiselle monimuotoisuudelle.</p> <p>Metsästys aiheuttaa lisäksi kärsimystä susiyksilöille, kun perhelaumat hajoavat. On myös todennäköistä, että laumojen hajotessa yksinäisiksi jäävät sudet haakeutuvat asutusten lähelle etsimään saaliiksi kotieläimiä, jotka ovat yksinäisille susille helpompia saalista kuin hirvieläimet.</p> <p>Luonnonvarakeskuksen raporttiinkin vedoten tulisi erityisesti Sisä-Suomessa pyrkiä susikannan runsastumiseen, jotta Suomen susikannan riittävä geneettinen monimuotoisuus ja esiintyminen alueellisesti kattavasti taattaisiin. Nyt annettavan asetuksen taustasyynä vaikuttaa olevan susiviha. Susien tappamisen sijaan susipelkoa ja susien aiheuttamia haittoja tulee torjua mm. asiallisella tiedottamisella ja kotieläinten suojaamisella sähköaidoin.</p> <p>Raportista sen julkaisun jälkeen havaittu virhe kertoo myös siitä, että siinä käytetyt mallit ovat keskeneräisiä. Tämänkään vuoksi susien kiintiömetsästystä ei pidä aloittaa.</p>	
<p><b>MTK</b></p>	<p>MTK pitää ehdottoman välttämättömänä, että suden kannanhoidollinen metsästys aloitetaan. Suomen susikanta on suurempi kuin ilmeisesti sataan vuoteen. Tilanteen tekee tukalaksi myös se, että vahinkoja aiheuttavien susiyksilöiden poistaminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla on poronhoitoalueen ulkopuolelle käytännössä lähes mahdotonta.</p> <p>Susi vaikuttaa merkittävästi paikalliseen elinkeinotoimintaan. Vuoden 2020 susireviireillä oli yli 1900 nautatilaa ja 250 lammastilaa. Kuten esityksen perusteluista on todettavissa, susien aiheuttamat tuotantoeläinvahingot ovat merkittävässä kasvussa, vaikka ennakkosuojaaminen petoaitoja rakentaen etenee jatkuvasti. Ennakkosuojaamiseen liittyvän ylimääräisen työn ja kustannusten rinnalla suurin suden aiheuttama haitta viljelijöille on ylimääräinen paine ja stressi, joka syntyy pelkästään suden läsnäolosta tilojen lähellä. Edes rakennettu petoaita ei aina poista yrittäjältä tätä painetta.</p> <p>Kuluneen kesän vahinkotapaukset kertovat, että susien ihmisarkuus on vähentynyt entisestään. Toistuvat lammasvahingot pihapiirissä ja vahingot jopa eläinsuojien sisällä kuvaavat kehityssuuntaa. Suden ihmisarkuuden palauttamiseksi kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisella on kiire.</p>	

	<p>Esityksessä tunnistetaan hyvin myös paineet, jotka tulevat sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta. Suosialueilla asuvien ihmisten susikannan sietokyvyn ja hyväksynnän kannalta kannanhoidollinen metsästys on välttämätöntä aloittaa.</p> <p>Myös metsätalouden näkökulmasta susi on merkittävä haaste. Tiheimmän susikannan alueilla hirvenmetsästys koiria käyttäen on vaikeutunut. Maakuntiin jää alueita, joissa hirviä ei metsästetä lainkaan tai metsästysaika jää petovaarasta johtuen liian lyhyeksi. Tämän vuoksi hirvikanta jää tavoitteiden yläpuolelle ja hirvien aiheuttamat taimikkovahingot kasvavat. Samalla myös liikennevahinkojen määrät kasvavat.</p> <p>Asetuksessa esitettyä 20 susiyksilön kiintiötä, joka on kohdistettava enintään neljään laumaan tai pariin, MTK pitää pienenä, mutta perusteltuna. Jatkossa kiintiötä on pystyttävä nostamaan ja kohdistamaan metsästäystä myös yksittäisiin susiyksilöihin. MTK pitää tärkeänä, että kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupia myönnettäessä, kiintiöitä kohdennetaan erityisesti kotieläinvahinkoja aiheuttaviin laumoihin.</p> <p>MTK esittää metsästysajan jatkamista helmikuun puolivälistä maaliskuun loppuun asti, koska kiintiö esitetään kohdennettavaksi vain kokonaisiin laumoihin tai susipareihin. Metsästyksestä aiheutuvalla häiriöllä susien lisääntymiseen ei ole kokonaisia laumoja poistettaessa merkitystä.</p>	
<p><b>Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri</b></p>	<p>Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin mielestä maa- ja metsätalousministeriön (MMM) asetusluonnos suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta poikkeusluvalla metsästyskaudella 2021–2022 poronhoitoalueen ulkopuolella on ennenaikainen ja se voi olla haitallinen suden suotuisan suojelutason saavuttamisessa pitkällä aikavälillä.</p> <p>Susi on rauhoitettu suurpeto, jonka lajin suotuisaa suojelutasoa ei ole vielä edes määritetty. Suomalaisen suden geneettinen monimuotoisuus on kaventunut, mikä muodostaa uhan susikannan monimuotoisuudelle ja elinvoimaisuudelle jopa lyhyellä aikavälillä.</p> <p>Nyt Suomella pitäisi olla viisautta ja malttaa kannanhoidollisen metsästyksen kanssa siihen, että suden suotuisa suojelukanta määritettäisiin vasta, kun on käytettävissä kaikki se data, mitä EU:n luontodirektiivi edellyttää.</p>	



	<p>Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen edellyttää, että suomalaisen suden suotuisa suojelutaso on määritetty eikä susikannan geneettinen elinvoimaisuus kärsi metsästyksestä.</p> <p>Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri katsoo, että suden kannanhoidollinen metsästyskiintiö on sinänsä hyväksyttävä realiteetti, jotta pystytään saavuttamaan siedettävä rinnakkaiselo suden ja suomalaisten kesken. Suden kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvut tulee kohdentaa tarkemmin mm. alueellisesti ja tässä arvioinnissa tulee kuulla Luonnonvarakeskuksen (Luke) asiantuntijoita. Käsittääksemme tällä hetkellä mm. Pohjois-Savossa ei ole tarvetta kannanhoidolliseen suden metsästykseseen. Suden kannanhoidollinen metsästys tulee olla myös valvottua ja harkittua, jotta metsästys kohdentuu oikeisiin yksilöihin. Kannanhoidollisesta kiintiöstä tulee vähentää kaikki salakaadetut sudet.</p>	
<p><b>SYKE</b></p>	<p>Susikannan kasvusta huolimatta susivahingot eivät ole merkittävästi kasvaneet etenkin karjatalousvaltaisessa läntisessä Suomessa, missä yli puolet maamme susilaumoista ja pareista elää. Susien mahdollisesti aiheuttamiin toistuviin kotieläinvahinkoihin voidaan puuttua poikkeusluvilla, ellei muita ratkaisuja ole. Vuonna 2020 Suomessa kaadettiin noin 20 sutta vahinkoperusteisin ja poliisiluvuin.</p> <p>Susivahinkojen ehkäisy ja aktiivinen susivalistus ja -neuvonta on entisestään tehostunut Susi-Life -hankkeen myötä. Hankkeessa on kokeiltu uusia keinoja susivahinkojen ennaltaehkäisyssä kotieläintiloilla. Riistakameroiden ja nopean suojauksen sähköverkkoaitojen rinnalle on otettu käyttöön lampaiden liikkeitä seuraavat GPS-pannat. Parannusta on tapahtunut kaikilla muilla sektoreilla paitsi metsästyskoirien suojauksen osalta.</p> <p><b>Suomen ympäristökeskus pitää myönteisenä</b> Luonnoksessa esitetty 20 suden kiintiö on maltillinen verrattuna aikaisempiin kasvaneen susikannan kiintiöihin (metsästyskaudet 2005/2006 ja 2015/2016) ja että se kohdistetaan vain neljään laumaan tai reviiirin merkanneeseen pariin. Esimerkiksi vuonna 2016 Suomen susikanta romahti ylisuuren kiintiön (48 sutta), laittoman tappamisen ja 19 perhelauman lisääntyvän yksilön metsästyksen seurauksena.</p> <p>Esitetyn 20 suden metsästäminen tuskin johtaa Suomen susikannan romahtamiseen, etenkin kun kiintiöistä vähennetään poliisin määräyksellä poistetut, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleet kuolleet sudet.</p> <p><b>Suomen ympäristökeskus esittää</b></p>	

	<p>Suomen ympäristökeskus pitää suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista ennen aikaisena. Euroopan unionin tuomioistuimen C647/17 – ennakkoratkaisun mukaan jäsenvaltion varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta. Lisäksi jäsenvaltion on osoitettava tavoite/päämäärä, miksi metsästys sallitaan ja pystyttävä perustelemaan se selvästi ja täsmällisesti ja tuettava perusteluin. Todistustaakka on jäsenvaltiolla.</p> <p>Suomen susikannan suotuisen suojelutason viitearvojen määrittäminen: väliraportti syyskuu 2021 (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 66/2021) todetaan, ettei se ei sisällä suotuisan suojelutason viitearvoa Suomen susikannalle, koska määrittelyssä käytettävien työkalujen kehittäminen on vielä kesken.</p> <p>Julkaisun alustavien tuloksien mukaan ”Genetiikkaan liittyvät alustavat tulokset osoittavat Suomen nykyisen susikannan olevan liian pieni säilyäkseen geneettisesti elinvoimaisena edes melko lyhyellä (17 v.) aikavälillä. Huolimatta yhteydestä Venäjän susikantaan Suomen susien perinnöllinen monimuotoisuus on viime vuosina pienentynyt. Geneettinen monimuotoisuus on Lounais-Suomessa vähäisempää kuin Itä-Suomessa, ja susikannan painopisteen siirtyminen Länsi-Suomeen heijastuu koko maata koskeviin tunnuslukuihin. Tämä osoittaa, että susien tulomuutto Venäjältä ei riitä kumoamaan pienessä populaatiossa tapahtuvaa perinnöllisen muuntelun menetystä.”</p> <p>Suomen ympäristökeskus esittää suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisen siirtämisen siihen ajankohtaan, kunnes Luonnonvarakeskus on saanut valmiiksi tieteellisen työn Suomen susikannan suotuisesta suojelutasosta (valmistuu syksyllä 2022) ja että metsästys ei vaaranna suotuisan suojelutason susikantaa tai sen ennalleen saattamista.</p>	
<p><b>Suomen luonnonsuojeluliitto</b></p>	<p>Suomen luonnonsuojeluliitto on ollut tyytyväinen monissa suden suojelun työryhmissä aikaisemmin kehittyneestä luottamuksesta ja yhteistyöstä. Meidän tavoitteenamme on rakentava ja ratkaisukeskeinen yhteistyö suotuisalla suojelutasolla olevan susikannan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi. Ministeriön ehdotus suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi talvella 2021-2022 uhkaa tätä kehitystä ja on ennen aikaista hötkyilyä.</p> <p>Suden kannanhoidollista metsästystä ei vielä tule aloittaa</p> <p>Suomen luonnonsuojeluliitto on tyytyväinen siihen, että Suomen susikanta on kasvanut viime vuosina</p>	

	<p>odotetun kaltaisesti. Susia on nyt enemmän kuin yli sataan vuoteen.</p> <p>Suomen luonnonsuojeluliitto osallistui laajapohjaisen, niin sanotun suden kannanhoidollisen metsästyksen työryhmän ja sen ohjausryhmän työskentelyyn. Kaikki ohjausryhmässä mukana olleet tahot sitoutuivat siihen, että susikanta saatetaan suotuisan suojelun tasolle.</p> <p>Työryhmän työskentely lähtökohta oli se, että suden kannanhoidollista metsästystä ei Suomessa aloiteta ennen kuin susikanta on suotuisalla suojelutasolla ja että Luonnonvarakeskus Luke on tuottanut tieteellisen raportin susikannasta suojelutason suotuisuuden todentamiseksi. Taustalla tässä on EU-tuomioistuinten kannanhoidollista metsästystä koskeva päätös, johon liittyy muitakin reunaehtoja kuin susikannan suotuisan suojelutason saavuttaminen.</p> <p>Suotuisan suojelun taso tarkoittaa sitä, että laji kykenee säilymään elinkelpoisena osana elinympäristöön, se on tasaisesti jakaantunut esiintymisalueellaan eikä sen geneettinen perimä kapene. Kyse ei siis ole pelkästään esimerkiksi susikannan koosta.</p> <p>Luonnonvarakeskus Luke antoi 2.9.2021 väliraportin susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelystä. Väliraportissa todettiin ”Geneetiikkaan liittyvät alustavat tulokset osoittavat Suomen nykyisen susikannan olevan liian pieni säilyäkseen geneettisesti elinvoimaisena edes melko lyhyellä (17 v.) aikavälillä. Huolimatta yhteydestä Venäjän susikantaan Suomen susien perinnöllinen monimuotoisuus on viime vuosina pienentynyt. Geneettinen monimuotoisuus on Lounais-Suomessa vähäisempää kuin Itä-Suomessa, ja susikannan painopisteen siirtyminen Länsi-Suomeen heijastuu koko maata koskeviin tunnuslukuihin. Tämä osoittaa, että susien tulomuutto Venäjältä ei riitä kumoamaan pienessä populaatiossa tapahtuvaa perinnöllisen muuntelun menetystä.”</p> <p>Luken työ on vielä kesken suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelyn osalta ja se valmistuu vasta vuoden päästä 2022 syksyllä. Luonnonsuojeluliiton mielestä suden kannanhoidollista metsästystä ei siten tule kiirehtiä työn keskeneräisyyden vuoksi eikä kiintiötä talvelle 2021-2022 voida antaa.</p> <p>Susikannan kasvusta huolimatta susivahingot eivät ole merkittävästi kasvaneet. Kotieläinten suojaus on parantunut muun muassa SusiLife -hankkeen ansi-</p>	
--	---	--

	<p>osta. Susien mahdollisesti aiheuttamiin toistuviin kotieläinvahinkoihin voidaan puuttua poikkeusluvilla, ellei muita ratkaisuja ole.</p> <p>Luonnonsuojeluliiton mukaan kiintiötä enintään 20 suden metsästämiseksi poronhoitoalueen eteläpuolella ei tule antaa. Jos jokin kiintiö kuitenkin päädyttäisiin antamaan, siitä tulee vähentää kaikki muu ihmisen aiheuttama susien kuolleisuus täysimääräisesti.</p>	
<b>Suomen Beaglejärjestö</b>	<p>Perinteinen suomalainen metsästysmuoto on koiran kanssa metsästäminen, jonka susikannan alati kasvava lukumäärä tekee mahdottomaksi. Metsästyskoira on paitsi korvaamaton metsästyskumppani myös rakastettu perheenjäsen, jonka menettämisen pelko saa metsästäjän luopumaan harrastuksestaan.</p> <p>Suotuisan suojelutason saavuttamisen sijasta susikannan säätelyn perustaksi tulee ottaa sosiaalisesti ja taloudellisesti siedettävä kannan koko ja sen alueellinen tiheys. Tällä tavalla toteutettu susikannan hoito vähentäisi susipelkoa ja edistäisi suden hyväksyttävyyttä.</p> <p>Erittäin huolestuttava seikka on susien ihmisarkuuden puute, sudet hakevat kotieläimiä pihoista ja jopa rakennusten sisältä. Luontainen ihmisarkuus saataisiin palautettua mahdollisimman moneen laumaan kohdistetulla kannanhoidollisella metsästyksellä.</p> <p>Esitetty 20:n yksilön kaatomäärä on aivan liian pieni suhteessa Suomessa olevan susipopulaation vuotuisen kasvuun. Lisääntyviä laumoja ja pareja on niin tiheässä, että ”susiturvallista” aluetta koiran kanssa metsästykselle on vaikea löytää. Nähtävissä on metsästyskoiraharrastuksen väheneminen erityisen voimakkaasti tiheimpien susipopulaatioiden alueilla.</p>	
<b>Lapin liitto</b>	<p>Lapin liitto kiittää lausuntopyyynnöstä ja toteaa kantanaan seuraavaa:  Pidämme erittäin kannatettavana sekä tarpeellisena, että poikkeusluvalla sallittava suden metsästys voidaan käynnistää poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuonna 2021-2022 esitetyn asetusluonnoksen pohjalta. Liitto pitää tärkeänä, että susien esiintymiseen aiheuttamaan huoleen ja paineeseen luodaan lain mahdollistamia keinoja tarvittaessa reagoida. Esitetyn metsästyskauden lisäksi poikkeusluvalla sallittavaa suden metsästystä tulisi harkita pidennettäväksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa koskien seuraavaa metsästysvuotta. Saatujen kokemusten perusteella toimintamalli tulee vakinaistaa pysyväksi toiminnaksi. Lisäksi Lapin liitto muistuttaa, että poronhoitoalueelle ei tule määritellä vahinkoperusteista kiintiötä jatkossakaan.</p>	

<p><b>Suomen Kennelliitto</b></p>	<p>Useat jäsenyhdistyksistämme edustavat metsästyskoiraharrastusta. Metsästyskoirakokeissamme on vuosittain yli 30 000 suoritusta. Niiden määrään vaikuttavat alueelliset olosuhteet, kuten esimerkiksi riis-takannat. Myös vallitseva susitilanne vaikuttaa kokei-den järjestämiseen, minkä vuoksi kokeita on jouduttu perumaan. Metsästyskokeissa ja koiria koulutettaessa riski koiran ja suden kohtaamiselle on suuri. Koe- tai koulutustapahtuma on pitkäkestoinen (useita tunteja tai jopa koko päivä) ja koira työskentelee tyypillisesti etäällä ohjaajastaan, jolloin ihmisen välitön puuttu-minen tapahtumiin on mahdotonta.</p> <p>Susi ja muut suurpedot kuuluvat ja ovat aina kuulu-neet suomalaiseen luontoon. Samalla on kuitenkin turvattava liikkuminen luonnossa ja ihmisten vapaa harrastaminen siellä, missä suurpetoja on. Luonnossa liikkumiseen kuuluu myös metsästys, jossa käytetään usein koiraa apuna. Koirat ovat apuna myös louk-kaantuneen suurriistan jäljittämässä luonnosta. Suurriistavirka-aputehtävissä huolehditaan, että eläinsuojelulain velvoitteet täyttyvät – avuttomassa tilassa olevaa, esimerkiksi auton kolhaisemaa eläintä ei jätetä loukkaantuneena oman onnensa nojaan. Riski koiran ja suden kohtaamiseen on myös vapaa-ehtoisesissa pelastuskoiratoiminnassa.</p> <p>Huomioitavaa on myös kotimaisten rotujemme rooli osana suomalaista kulttuuriperintöä ja näiden rotu-jemme vaaliminen. Tämä on jo tunnustettu Luonnon-varakeskuksen geenivaraohjelmassa, johon suomalai-set koirarodut on liitetty. Kotimaisista roduistamme kansalliskoiramme suomenpystykorva, karjalankar-hukoira ja suomenajokoira ovat metsästyskoirarotuja, joiden osalta niiden koulutus ja koetoiminta sekä metsästyskäyttö tulisi turvata rotujen elinvoimaisen kannan ylläpitämiseksi ja myös käyttöominaisuuksien vaalimisessa osana suomalaista eräkulttuuria.</p> <p>Sudet ovat aiheuttaneet viime vuosina merkittäviä vahinkoja koirille.</p> <p>Useissa selvityksissä on todettu, että suurimmat va-hingot aiheutuvat niistä susista ja susilaumoista, jotka liikkuvat taajamien ja ihmisasumusten lähellä. Suden kuuluu olla luonnostaan ihmisarka. Ihmisiä lähesty-vät häirikkösudet on voitava poistaa, kuten Suomen Kennelliitto on aikaisemmissakin lausunnoissaan esittänyt.</p> <p>Suomen Kennelliitto kannattaa kaikkia laillisia kei-noja, joilla turvataan luonnossa liikkuminen ja met-sästysharrastuksen jatkuminen koirien kera sekä muu koiratoiminta luonnossa. Näihin keinoihin kuuluu maa- ja metsätalousministeriön esittämä suden kan-nanhoidollinen metsästys.</p>	
-----------------------------------	--	--

<p><b>Ympäristöministeriö</b></p>	<p>Ympäristöministeriö katsoo, että kannanhoidollista metsästystä selvittäneen työryhmän kesäkuussa 2021 luontodirektiivin ja oikeuskäytännön perusteella linjatut reunaehdot on täyttyvä ennen kuin kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista on mahdollista harkita. Keskeinen kriteeri on suden suotuisan suojelutason määrittäminen. On oltava varmuus siitä, ettei suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista vaaranneta. Ympäristöministeriö korostaa, että suden suotuisan populaatiokoon viitearvo tulee määritellä riippumattomana tieteellisenä työnä. Pitävän perustan luomiseksi on lisäksi olennaista, että työ julkaistaan vertaisarvioidussa tieteellisessä julkaisusarjassa. Kun reunaehdot suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ovat täyttyneet ja metsästyksen aloittamista voidaan harkita, on suotuisan suojelutason säilyttämiseksi populaatiokoon ohella huolehdittava siitä, ettei suden luontainen levinneisyysalue pienene. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi tuottaa Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kansainvälisenä tutkimusyhteistyönä. Viitearvo kuvaa sitä populaatiokokoa, joka mahdollistaisi susikannan suotuisan suojelutason saavuttamisen ja ylläpitämisen Suomessa pitkällä aikavälillä, mikäli myös muut suotuisan suojelutason kriteerit täyttyvät.</p> <p>Tämä työ on Luonnonvarakeskuksessa keskeneräinen, ja loppuraportti valmistuu syksyllä 2022. Tänä syksynä Luonnonvarakeskus julkaisi vasta väliraporttinsa, joka ei vielä anna tarvittavaa tietoa kannanhoidollisen metsästyksen mahdollisuuden arviointiin. Työn keskeneräisyyttä korostaa vielä asetusehdotuksen lausuntoaikana laskentamalleista löytynyt virhe. Ennen kuin tämä työ on valmistunut, ei edellytyksiä asetuksen antamiseksi ole olemassa. Yhteenvetona ympäristöministeriö toteaa, että reunaehdot suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiselle eivät täyty. On siksi ennen aikaista antaa asetus suden metsästyskiintiöstä 2021–2022. Tämä ei vaikuta olemassa olevaan mahdollisuuteen myöntää poikkeuslupia yksittäisten susien poistamiseksi turvallisuus- ja/tai vahinkoperustein, joka säilyy ennallaan.</p>	
<p><b>Kuntaliitto</b></p>	<p>Kuntaliitto toteaa, että asetusluonnos suden kannanhoidollisen metsästyksen sallimisesta ja suurimman sallitun saalismäärän rajaamisesta näyttäisi asetusluonnoksen muistioon ja siinä viitattuihin Luonnonvarakeskuksen alustaviin laskelmiin perustuen olevan linjassa susikannan suotuisan suojelutason vaatimusten kanssa. On selvää, että tätä tasoa ei saa vaarantaa, kuten EU:n tuomioistuimen Suomen suden metsästystä koskevasta ennakkoratkaisustakin ilmenee.</p>	

	<p>Susikannan taso aiheuttaa suuressa osassa Suomea huolta turvallisuudesta ja vahinkoja muun muassa kotieläimille. Kuten Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa todetaan, susikannan hoito ei onnistu, jos reiviireillä asuvien ja toimivien tarpeita ei oteta huomioon. On tärkeää, että susialueilla asuvien ihmisten sietokyky ja hyväksyntä nousevat, jotta susikannan kestävästä tasosta voidaan pidemmällä aikavälillä huolehtia ja vähentää asiaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja.</p> <p>Asetusluonnos vaikuttaisi olevan tasapainossa eri intressien välillä. Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa asetusluonnokseen.</p>	
<b>Teuvan kunta</b>	<p>Kunnanhallitus pitää erittäin tärkeänä, että susihaittojen pienentämiseksi nyt esitetty metsästyskiintiö toteutuu. Kunnanhallitus pyytää ministeriötä vielä harkitsemaan, olisiko kiintiön korottaminen esitetystä 20 sudesta elinvoimaista susikantaa vaarantamatta mahdollista, huomioiden myös paikalliset tarpeet. Susikannan suojeleminen pitemmällä aikavälillä on vahvassa yhteydessä siihen, että susista aiheutuvat paikalliset ja alueelliset haitat eivät muodostu kohtuuttomiksi.</p>	
<b>Lapin liitto</b>	<p>Pidämme erittäin kannatettavana sekä tarpeellisena, että poikkeusluvalla sallittava suden metsästys voidaan käynnistää poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuonna 2021-2022 esitetyn asetusluonnoksen pohjalta. Liitto pitää tärkeänä, että susien esiintymiseen aiheuttamaan huoleen ja paineeseen luodaan lain mahdollistamia keinoja tarvittaessa reagoida. Esitetyn metsästyskauden lisäksi poikkeusluvalla sallittavaa suden metsästystä tulisi harkita pidennettäväksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa koskien seuraavaa metsästysvuotta. Saatujen kokemusten perusteella toimintamalli tulee vakinaistaa pysyväksi toiminnaksi. Lisäksi Lapin liitto muistuttaa, että poronhoitoalueelle ei tule määritellä vahinkoperusteista kiintiötä jatkossakaan.</p>	
<b>Sisäministeriö</b>	Ei lausuttavaa.	
<b>Suomen Ajokoirajärjestö</b>	<p>Suomessa toteutettu suden likimain täydellinen metsästyskielto on johtanut siihen, että Suomen susikanta on kasvanut sosioekonomisesti kestävämpään tilanteeseen. Valtakunnan itäisillä alueilla normaali koirametsästys on ollut todella vaikeaa jo ainakin 15 vuoden ajan. Viimeisten kymmenen vuoden aikana susikanta on kasvanut voimakkaasti myös maamme länsiosissa. Normaali ajometsästys koirilla on ollut melkein mahdotonta. Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa kuitenkin sallitaan jäsenvaltioiden poikkeavan tiukan suojelujärjestelmän asettamista velvoitteista edellyttäen, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja ettei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen</p>	

	<p>suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Muissa EU:n jäsenvaltioissa on sallittu tällä perusteella susien metsästys. Suomessa vain erityistä vahinkoa aiheuttavia yksilöitä on voitu poistaa. Metsästyskoiravahingot eivät ole yleensä olleet tällaisia.</p> <p>Yleisimmät päämäärät, joita metsästyksen sallivilla poikkeuksilla tavoitellaan, ovat erittäin merkittävien vahinkojen ehkäiseminen ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy. Suomen susikanta on nyt riittävällä tasolla, että vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien tiettyjen yksilöiden poistamisella voidaan hallita kasvavan susikannan aiheuttamaa sosiaalista konfliktia. Suotuisalla suojelun tasolla olevan susikannan rajoitetulla metsästyksellä voidaan säädellä susikannan kasvua ja pyrkiä siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja. Näin voidaan edistää suden hyväksyttävyyttä niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata. Suomessa on säädely menestyksekkäästi ilves- ja karhukantaa luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Kannanhoidollisella suden metsästyksellä pyritään lisäämään susikannan hyväksyttävyyttä.</p> <p>Suomen Ajokoirajärjestö kannattaa suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista nyt asetuksen mukaisesti. Suotuisan suojelun tason kanta-arvion tarkennuttua vaadimme lupamäärää sen mukaiseksi. Suurten ongelmien vuoksi metsästys tulee aloittaa ehdottomasti kiireellisesti jo tällä jahtikaudella.</p>	
<p><b>Paliskuntain yhdistys</b></p>	<p>Suden suojelua on mahdotonta toteuttaa ilman paikallista hyväksyntää. Hyväksynnän saavuttamiseksi suden läsnäolon aiheuttamaan paineeseen tulee olla laillisia keinoja reagoida.</p> <p>Susikannan hoitosuunnitelman tavoitteena on myös metsäpeurakannan turvaaminen mahdollisessa suden kannanhoidollisessa metsästyksessä. Tämä tulee huomioida niin, että metsästystä kohdistetaan poronhoitoalueen etelärajan läheisyyteen metsäpeura-alueelle. Suden hoitosuunnitelman mukaan suden saalistus on merkittävä metsäpeurakannan kasvua rajoittava tekijä. Suunnitelman mukaan myös kokonaisten laumojen poistamista erityisesti metsäpeura-alueilla tulee harkita, mikäli kannanhoidollinen metsästys aloitetaan. Metsästyksen kohdistaminen poronhoitoalueen läheisyyteen vähentää hyvin todennäköisesti myös porovahinkoja. Myös voimassa oleva Suomen metsäpeurakannan hoitosuunnitelma tukee tällaista toimenpidettä etenkin Kainuun metsäpeurojen taantumien pysäyttämiseksi.</p>	



	<p>Kiintiön viivytyksettömään nostamiseen tulee varata valmius, mikäli Luken tarkemmat arviot valmistuttuaan antavat siihen aiheita. Lisäksi olisi aiheellista selvittää pyynnin ajallisen rajaamisen tarpeellisuutta. Pidempikestoinen metsästys voisi mahdollistaa poistettavien eläinten paremman yksilöinnin ja auttaa susien ihmisarkuuden ylläpidossa.</p> <p>Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan poronhoitoalueella susikannan kokoa rajoitetaan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi. Asetuksessa ei esitetä poronhoitoalueelle kiintiötä susien poistoluville. Tämä onkin välttämätöntä poronhoidon edellytysten säilyttämiseksi.</p> <p>Poronhoitoalueella tulisi olla mahdollista toteuttaa Ruotsin metsästyslain (1989/905) 28 §:n mallin mukaista pakkotilatyyppistä toimintaa, jossa suden saa akuutissa hätätilanteessa tappaa, jollei muuta keinoa vahinkojen ehkäisemiseen ole. Poisto ei tällaisessa tapauksessa johda Ruotsissa automaattisesti poliisitutkintaan kuten Suomessa. Sen sijaan tapauksesta on ilmoitusvelvollisuus aluehallinnon edustajalle. Suomessa on mahdollista käyttää poliisilain (872/2011) keinoja akuutissa pakkotilanteessa, mutta omaisuusvahinkojen osalta tätä mahdollisuutta ei ole juurikaan käytetty, eikä sen toteuttaminen laajoilla erämaaisilla alueilla ole yksinkertainen toteuttaa. Olisi perusteltua selvittää pakkotilanteisiin soveltuva toimintakäytäntö, joilla vahinkoja voitaisiin tehokkaimmin hillitä.</p> <p>Poronhoitoalueen osalta susikannan hoidon velvoitteeksi on asetettu susien liikkumisen varmistaminen Skandinavian, Suomen ja Venäjän populaatioiden välillä. Tämä tavoite on turvattu, sillä lumettomana aikana susien liikkuminen poronhoitoalueella on esteetöntä. Tutkimusten mukaan susia on siirtynyt joka vuosi Suomesta Ruotsiin ja myös päinvastaista liikkettä on. Susikannan hoidon tavoitteet siis toteutuvat poronhoitoalueen osalta hyvin.</p>	
<p><b>Pohjois-Suomen Lammas ja Villa ry</b></p>	<p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus suden kannanhoidollisen metsästyksen sallimisesta metsästysvuonna 2021-2022 on hyvä asia, tosin ehdotuksessa esitetty rajausta pyyntiin koskemaan ainoastaan neljää laumaa ei ole hyvä. Pyynti tulisi sallia kohdistumaan useampaan laumaan kuin mitä ehdotuksessa on esitetty. Suden aiheuttamat vahingot ovat aiheuttaneet viime vuosina tietyillä alueilla kuten esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla Kalajoen ja Siikalatvan alueella huomattavia vahinkoja elinkeinokseen karjaloutta harjoittaville ihmisille. Vahinkoja ei ole kyetty</p>	

	<p>estämään ennaltaehkäisevillä keinoilla kuten riista-aidalla tai karkotusluvilla. Karkotusluvista ei ole hyötyä, koska sudet saattavat olla tottuneet ihmiseen ja palaavat laidunnettavan alueen viereen karkotuksen päätyttyä. Varotoimenpiteistä huolimatta sudet ovat aiheuttaneet vahinkoja. Käytännössä tällä hetkellä poikkeuslupia suden kaatoon ei myönnetä poronhoitoalueen ulkopuolella, vaikka vahinkoja on sattunut toistuvasti. Mikäli lupa on (hyvin harvoin) myönnetty, niin siitä on valitettu automaattisesti hallinto-oikeuteen niiden tahojen toimesta, jotka asuvat useamman sadan kilometrin päässä niistä ihmisistä, jotka joutuvat susien läheisyydessä asumaan ja kärsimään niiden aiheuttamista vahingoista.</p> <p>Julkisuudessa on annettu ymmärtää, että susien aiheuttamat ongelmat kyetään välttämään rakentamalla tilalle riista-aitaa ja tätä kautta mm. karjankasvattajat voisivat sietää susia paremmin. Näitä muita ratkaisukeinoja petovahinkojen estämiseksi on yritetty, mutta ne eivät ole tuottaneet toivottua tulosta.</p> <p>Tämänhetkinen susikanta on aiheuttanut jo nykyisellään usealle lammastilalle huomattavia ongelmia ja muutama tila on jo joutunut lopettamaan lampaiden pidon. Jos kannan annetaan vielä nousta entisestään, tilanne muuttuu täysin kestävämmäksi.</p> <p>Se, että susikannan annetaan kasvaa vapaasti eikä huomioida millään tavoin paikallisten ihmisten mielenpiteitä, jotka susien reviireillä joutuvat elämään ja niistä kärsimään, on väärin. Tämä ei millään tavoin lisää susien sietämistä. Sudet ovat viime aikoina kesyntyneet niin, että osa ei enää väistä koneita eikä edes ihmisiä. Sudet kulkevat jo pihossa ja menevät karjasuojiinkin, jos vain pääsevät.</p> <p>Pyynti tulisi olla mahdollista tasapuolisesti kaikkialla siellä, missä ongelmat ovat kasvaneet paikallisten ihmisten kannalta sietämättömiksi ja susien sietämisen kynnys on ylitetty.</p>	
<p><b>Suomen Harmaahirvikoirajärjestö</b></p>	<p>Syyskuussa 2020 lukuisat järjestöt laativat kansalaisaloitteen suden kannanhoidollisesta metsästyksestä. Syynä aloitteeseen oli voimakas palaute kentältä. Palaute nosti esille ainakin seuraavat haasteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lisääntyneet susihavainnot, tuntemus suden ihmispelon vähenemisestä, huoli koululaisista</li> <li>• Maatalouden tuotantoeläinvahingot</li> <li>• Metsästyskoiravahingot ja koirametsästyksen estyminen</li> <li>• Keskustelu suden kanta-arvion tarkkuudesta</li> <li>• Keskustelu koirasusista</li> </ul>	

	<p>Kannanhoidollinen sudenmetsästys on tutkitusti paras tapa hoitaa susikantaa kontrolloidusti, laillisesti sekä susialueella asuvia ihmisiä huomioivalla tavalla.</p> <p>Tämä lausunto on laadittu metsästyskoiraharrastajien näkökulmasta, painottaen erityisesti hirvenmetsästyksessä käytettyjä koiria ja hirvenmetsästystä. Näemme silti hyvin tärkeiksi myös tavalliset susialueen ihmiset, jotka kokevat turvattomuuden tunnetta lasten ja lemmikkieläintensä puolesta. Samoin tuotantoeläinten pitäjien huoli on tärkeä, erityisesti lampurit, mutta myös karjaa pitävät tilat ovat saaneet kokea omat ongelmansa susireviireistä.</p> <p>Koirajärjestöt ovat keränneet omaa epävirallista tilastoa susien aiheuttamista koiravahingoista. Koiravahingot ovat olleet selvässä kasvussa viimeisten vuosien aikana. Vahinkojen määrä on korreloinut susikannan kasvua. Ohessa kolmelta vuodelta tilastoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vuonna 2019 tapahtui 49 raatelutapausta</li> <li>• Vuonna 2020 tapahtui 56 raatelutapausta</li> <li>• Vuonna 2021 14.11. mennessä 43 raatelutapausta</li> </ul> <p>Kuluvaa vuotta on vielä jäljellä ja koko se aika on metsästysaikaa. Vaikuttaa siltä, että koiravahingot ovat suurimmillaan siellä, missä riistakanta on pienenkö. Syynä tähän on todennäköisesti kilpailu resursseista. On käytännössä huomattu, että useampi susilauma voi metsästää samalla alueella, mikäli alueella on runsaasti saaliseläimiä. Mutta, kun saaliseläimiä on vähän, eivät laumat siedä toisiaan samalla tavalla. Koira koettaneen myös saaliista kilpailevana eläimenä ja osa susista ovatkin hyvin aggressiivisia koiria kohtaan.</p> <p>Ylivoimaisesti suurin osa vahingoista tapahtuu koiran ollessa irti metsässä ja yleisin suden uhri on hirvikoira.</p> <p>Suomen tiheät metsät eivät mahdollista hirven metsästystä kytkettynä olevalla koiralla, se vaatisi hyvän näkyvyyden. Myöskään ajometsästys ei onnistu suuressa osassa maata. On laskettu, että 90% hirvenmetsästyksestä tapahtuu koiran avulla.</p> <p>Jos nyt asetuksen mukaiset 20 sutta saataisiin poistettua, niin se olisi 5% susikannasta. Susikannan kasvutrendi vuosittain on niin kovaa, että susikanta poistoista huolimatta kasvaisi merkittävästi. Siis ongelmat kasvaisivat edelleen, eivät pienisi.</p> <p>Tämän lisäksi aiheutuu epäsuoria vahinkoja. Niistä metsävahingot ovat suurimpia, kun jää alueita, joilla on melko iso hirvikanta, mutta susien takia alueella ei</p>	
--	--	--

	<p>voida koiralla metsästää. Näillä alueilla hirvien aiheuttamat metsätuhot lisääntyvät. Samoin hirvikolarit lisääntyvät samoilla alueilla.</p> <p>Sudet eivät voi korvata metsästäjää hirvikannan säätelijänä. 50 000 hirveä vaatisi 500 susilaumaa, jos arvioidaan lauman tarvitsevan 100 hirveä vuodessa ravinnokseen. Suomeen ei mahdu viittä sataa susilaumaa. Tämän lisäksi osa susista käyttää mieluummin valkohäntäpeuraa ja kaurista ravintonaan.</p> <p>Asetusluonnos vastaa hyvin huonosti kansalaisaloitteen tavoitteisiin. Samalla se tarkoittaa sitä, että kentällä tyytymättömyys lisääntyy. Kentällä on oltu hyvin tuhtuneita siitä, että metsästäjiä on syytetty laajamittaisesta susien salametsästyksestä.</p> <p>On olemassa iso riski siitä, että tyytymättömyys koirien menetyksistä ja asetuksen vajavaisuudesta aiheuttaa sen, että oman käden oikeutta otetaan käyttöön. Vielä suurempi riski on siinä, että yhteistyö kannan arvioinnin tietojen kerääjänä kärsii, johonkin turhautuminen purkautuu.</p> <p>Luotamme tänä aikana vahvasti tieteeseen. Suotuisan suojelun taso on tieteellisesti määriteltävä suure. Kerromme myöhemmin muutamien esimerkeiden avulla Luonnonvarakeskuksen kanta-arvioista, joista voimme ehkä päätellä, ettei tiede näissä asioissa aina osu oikeaan. Syystä tai toisesta. Tuon tässä esille parilla esimerkillä sen, miten muualla maailmassa on onnistuttu metsästäämään susia ja hyvinkin kestäväällä tavalla.</p> <p>Eräs käytännön haaste Tämän olisi voinut tuoda jo uhkakuvissa esille, mutta on oman kappaleensa väärä. Nimittäin metsästysaika, joka saattaa osoittautua liian lyhyeksi. Metsästysaika asetuksessa on jatkettava maaliskuun loppuun saakka.</p>	
<p><b>Suomen pystykorvajärjestö</b></p>	<p>Suomen Pystykorvajärjestö ry oli mukana tekemässä kansalaisaloitetta "KAA 4/2020 vp Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen". Kansalaisaloite keräsi ennätysnopeassa ajassa tarvittavat 50 000 allekirjoitusta ja sai eduskunnan lähetekeskustelussa osakseen kehuja ja vahvaa kannatusta. Tämä kansalaisaloite lie-nee ollut osaltaan vaikuttamassa nyt lausunnolla olevan asetusluonnoksen syntyyn.</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriö on itse vuonna 2019 tuottanut erinomaisen julkaisun: Suomen susikannan hoitosuunnitelma. Tämä suunnitelma on hyvin tehty ja suurimman osan kansalaisista ymmärrettävissä ja hyväksyttävissä. Ja kannattaa ottaa esille ennen seuraavan asetuksen valmistelua.</p>	

	Suomen Pystykorvajarjestö tukee esitystä poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä, mutta pitää esitettyä enintään 20 yksilön määrää tarpeeseen nähden merkityksettömän pienenä	
<b>Suomen eläinoikeusjuristit ry</b>	<p>Suomen eläinoikeusjuristit ry katsoo, että nykyinen asetusero on vastoin EU-lainsäädäntöä ja sitä tulkitsevaa oikeuskäytäntöä, eikä sitä näin ollen tule saattaa voimaan.</p> <p>Luontodirektiivin 16 artiklan ensimmäisen edellytyksen mukaisesti poikkeus ei saa vaarantaa suden suotuisan suojelun tasoa. Ratkaisussa KHO:2020:28 (asiasta ennakkoratkaisu EUT C-674/17) korkein hallinto-oikeus katsoi jääneen osoittamatta, ettei edellinen kannanhoidollinen kokeilu (2015–2016) entisestään huonontanut susikannan epäsuotuisaa tasoa. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO:2013:185 on arvioitu suotuisan suojelun tasoa ja edellytyksiä suojelusta poikkeamiselle.</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön lausunnossa esitetään oletamus, jonka mukaan suden kanta olisi Suomessa suotuisalla tasolla. Huomionarvoista kuitenkin on, että ministeriön tilaama tieteellinen selvitys suden suotuisan suojelutason määrittämiseksi valmistuu vasta syksyllä 2022. Näin ollen ministeriö ei voi tämänhetkisen tiedon perusteella väittää, että suden suojelun taso olisi suotuisalla tasolla.</p> <p>Toiseksi direktiivi edellyttää, että muu tyydyttävä ratkaisu päämäärien saavuttamiseksi puuttuu. Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisussa C-647/17 linjattiin, että jäsenvaltion on esitettävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi.</p> <p>Asetuseronnoksessa ministeriö ehdottaa ainoaksi muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi Euroopan unionin oikeuden muuttamista siten, että sutta voisi metsästä vapaasti: Suomen eläinoikeusjuristit ry huomauttaa, että ministeriön toive lainsäädäntömuutoksesta ei ole sellainen lain ja oikeuskäytännön edellyttämä täsmällinen tai asianmukainen peruste laista poikkeamiselle, eikä toivetta ole oikeuskäytännön edellyttämällä tavalla liitetty merkityksellisiin tieteellisiin, teknisiin ja oikeudellisiin selvityksiin.</p> <p>Kolmas edellytys liittyy siihen, kuinka poikkeaminen voidaan käytännössä suorittaa. Vaikka kaksi ensimmäistä lain edellytystä täyttyisivät, suden metsästyksen tulisi toteuttaa lain edellyttämällä tavalla valikoiden, rajoitetusti ja tarkoin valvotuissa oloissa.</p> <p>Asetuseronnoksen mukaan suden kannanhoidollinen metsästyksen vähentää susiin kohdistuvaa salametsästystä. Euroopan unionin tuomioistuin on asiassa C-674/17 katsonut, että pelkästään se, että on olemassa salametsästyksen kaltaista laitonta toimintaa</p>	<p>Asetusero on lisätty kohtaan julkisasiainministeriön ratkaisuehdotuksesta C-342/05, jossa todetaan, komission arvostelu on perustetonta siltä osin kuin se kohdistuu toimivaltaisen ministeriön vahvistamaan pyyntilupien ylärajaan.</p> <p>Tuossa kanneprosessissa ei kiistetty Suomen hallituksen lausumaa, että nämä ylärajat muodostavat vain kehyksen, jonka puitteissa Suomen riisikeskus voi myöntää lupia, kun luontodirektiivin 16 artiklan edellytykset lisäksi täyttyvät.</p>

	<p>tai että sen valvonnan toimeenpanossa on kohdattu vaikeuksia, ei riitä vapauttamaan jäsenvaltiota velvollisuudestaan taata luontodirektiivin liitteen IV mukaisesti suojeltujen eläinten suojelu. Tällaisessa tilanteessa jäsenvaltion on tuomioistuimen mukaan päinvastoin huolehdittava ensisijaisesti siitä, että laittoiman toiminnan valvonta on tiukkaa ja tehokasta. Näin ollen salametsästyksen uhkaa ei voida katsoa perustelluksi syyksi suden suojelusta poikkeamiselle.</p> <p>Asetuksessa vedotaan suden aiheuttamiin kotieläin- vahinkoihin perusteena kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Kotieläinvahinkojen osalta korkein hallinto-oikeus on katsonut (KHO:2020:29) että muu tyydyttävä ratkaisu on kotieläinten suojaaminen ja suojaaminen on omistajan vastuulla. Myös toimiva korvausjärjestelmä on mahdollinen muu ratkaisu.</p> <p>Asetusluonnoksessa esitetään, että suden kannanhoidollisen metsästyksen tarkoituksena on suojella metsäpeuraa. Suomen eläinoikeusjuristit ry ei pidä johdonmukaisena sitä, että uhanalaisen suden suojelusta poiketaan sitä elinvoimaisemman lajin suojelun perusteena. Metsäpeuraa voidaan parhaiten suojella sen elinympäristöjä suojelemalla.</p> <p>Suomen eläinoikeusjuristit ry katsoo, että ministeriön tulee noudattaa perustuslain 2 §:n 3 momentissa vahvistettua oikeusvaltioperiaatetta ja varmistaa laatimiansa asetusten yhdenmukaisuus lain ja oikeuskäytännön kanssa. Suomen eläinoikeusjuristit ry toteaa, ettei EU-oikeuden kanssa ristiriitaista asetusta tule saattaa voimaan.</p> <p>Suomen eläinoikeusjuristit ry muistuttaa, että suden hyväksyttävyyttä voidaan yhteiskunnassa edistää muun muassa toimivalla korvausjärjestelmällä, viestinnällä ja vahinkojen ennaltaehkäisyllä sekä alueellisilla suurpetoyhdyshenkilöillä.</p> <p>Lisäksi on muistettava, että nykylainsäädäntö mahdollistaa jo uhkaa ja merkittävää vahinkoa aiheuttavan suden poistamisen silloin, kun edellytykset suojelusta poikkeamiselle ovat lain mukaiset.</p>	
<p><b>Saamelaiskäräjät</b></p>	<p>Saamelaisten kotiseutualueella vallitsee tällä hetkellä vakava petotilanne, sillä petojen määrä on lisääntynyt viime vuosien aikana huomattavasti. Kuluvaan syksyn aikana susien määrä on kasvanut varsinkin saamelaisten kotiseutualueen eteläisimmissä paliskunnissa. Sudet ovat tehneet vahinkoa jo sulan maan aikana, jolloin porovahingoista ei kaikkia tule koskaan edes löydetyksi ja todennetuiksi maastosta. Raatojen löytäminen on vaikeaa ja poronmistajille taloudellisesti kuluttavaa.</p> <p>Vuoden 2021 aikana sudet ovat tappaneet koko poronhoitoalueella 1074 poroa (12.11.2021 mennessä).</p>	

	<p>Saamelaiskäräjät esittää huolensa siihen, tulevatko suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaamiseen tarkoitetut määrärahat riittämään täysimääräiseen korvaukseen vahingonkärsijöille. Maa- ja metsätalousministeriön muistiossa todetaan sivulla 19, että porovahinkojen korvaamiseen on budjetoitu 7,5 miljoonaa euroa. Lisäksi todetaan, että porovahinkokorvauksista saatetaan joutua ilman määrärahalisäyksiä leikkaamaan noin 15 %. Saamelaiskäräjät esittää, että maa- ja metsätalousministeriö huolehtii siitä, että valtion talousarvioon varataan riittävästi rahaa vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen. Saamelaiskäräjät on erittäin huolestunut siitä, jos porovahinkokorvauksia joudutaan leikkaamaan. Sitä ei tule sallia.</p> <p>Saamelaiskäräjät toteaa lopuksi, vaikkakin kiintiö on käytettävissä poronhoitoalueen ulkopuolella, sillä on suoranaista vaikutusta myös saamelaisten kotiseutualueen susien levinneisyyteen ja määrään. Susikannan kasvu näkyy koko poronhoitoalueella, sillä suden osuus kaikista porovahingoista on merkittävästi kasvanut.</p>	
<p><b>Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.</b></p>	<p>SLC r.f. kiittää mahdollisuudesta lausua suden kannanhoidollisesta metsästyksestä. Susien vierailut kotieläintiloilla ovat viime vuosina aiheuttaneet kotieläinten raateluja ja kuolemia, josta on muodostunut alati kasvava taloudellinen että sosiaalinen ongelma elinkeinonharjoittajille. Susien aiheuttama uhka metsästyskoirille on myös ongelmallinen metsätalouden näkökulmasta, sillä kasvavien hirvikantojen hillitseminen metsästyksen avulla häiriintyy. Siten SLC kannattaa maa- ja metsätalousministeriön esitystä. Lisäksi SLC kannattaa Suomen metsästäjäliiton esittämää pidempää suden kannanhoidollisen metsästyksen metsästysaikaa (metsästystä 31.3. asti) sekä metsästyksen kohdistamista alfabareihin, mikäli sillä voidaan parantaa metsästyksen toimivuutta ja vaikuttavuutta.</p>	
<p><b>WWF Suomi</b></p>	<p>Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että suden kannanhoidollinen metsästys sallittaisiin uudestaan. Suden kannanhoidollista metsästystä kokeiltiin vuosina 2015–2016 huonoin tuloksin. Kokeilun toisen vuoden jälkeen maa- ja metsätalousministeriö totesi, ettei metsästyksen kestävyyttä voitu varmistaa. Jälkikäteen korkein hallinto-oikeus katsoi EU:n tuomioistuimen ratkaisuun pohjautuen, että poikkeusluvut eivät olleet luontodirektiivin mukaisia, eikä niitä olisi siten tullut myöntää. Myöskään nyt lausunnolla oleva esitys ei si-</p>	

sällä selviä ja täsmällisiä, tieteelliseen tietoon pohjautuvia perusteita, joita kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen oikeusratkaisujen mukaan edellyttää.

WWF näkee tärkeäksi, että kansalaisten huoli susia koskien ymmärretään. Susikannan hoitosuunnitelmassa keskeisenä muutostekijänä on tunnistettu susien sietämisen edistäminen ja sitä kautta perustan luominen suden hyväksyttävyydelle. Keinoja tavoitteen saavuttamiseen ovat mm. viestintä, vahinkojen ennaltaehkäisy, toimiva korvausjärjestelmä sekä alueelliset suurpetoyhdyskunnat.

WWF korostaa hyväksyvänsä poikkeusluvalla tapahtuvan suden metsästyksen, kun perustelut ovat riittävän vahvat ja lain mukaiset, ja kun samalla voidaan varmistaa susikannan kehittyminen suotuisan suojelun tasolle. Nyt lausunnolla olevan esityksen pohjalta luontodirektiivissä määritellyt edellytykset kannanhoidolliselle metsästykselle eivät WWF:n näkemyksen mukaan täyty.

WWF muistuttaa lisäksi, että sudella, kuten kaikilla luontaisilla lajeillamme, on itseisarvo. Suurpedoilla on lisäksi merkittävä tehtävä ekosysteemien huipulla, ja ne mm. rajoittavat keskikokoisten petoeläinten kuten ketun ja supikoiran kantoja. Samalla ne auttavat pitämään yllä saalislajien elinvoimaisuutta pyydystämällä heikkoja yksilöitä. Suurpedoista hyötyvät myös monet muut lajit, jotka hyödyntävät suurpetojen tuottamia haaskoja.

***Lausunnossa on tarkasteltu laajasti vastaavia oikeudellisia edellytyksiä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiselle kuin edellisessä lausunnossa.***

WWF katsoo, että kannanhoidolliseen metsästyskiintiöön olisi laskettava mukaan ihmisen aiheuttama suden kokonaispoistuma, kuten vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja poliisin määräyksestä tehdyt poistot. WWF katsoo, että jos kannanhoidollinen metsästys aloitetaan, tulee varmistua, ettei näin käy toistamiseen.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien on puolestaan tuonut esiin sen, ettei ole minkäänlaista tieteellistä näyttöä, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että rauhoitetun lajin laillinen metsästys vähentäisi salametsästystä siinä laajuudessa, että tällä olisi kokonaisvaltaisesti tarkastellen positiivinen vaikutus suden suojelun tasoon. Lisäksi on päinvastoin huomiotava, että tutkimusten mukaan laillinen metsästys ei lainkaan välttämättä vähennä laitonta metsästystä.



	<p>Asetusluonnoksessa esitetään, että yksi perustelu suden kannanhoidolliselle metsästykselle on metsäpeuran suojelu. Myös WWF katsoo metsäpeuran suojelun olevan tärkeää. WWF korostaa, että metsäpeuran suojelua voidaan edistää suojelemalla lajin elinympäristöjä eli suojelemalla ja ennallistamalla laajoja metsä- ja suokokonaisuuksia.</p> <p>Ottaen huomioon, että koska susi on Suomessa erittäin uhanalainen laji, kun taas metsäpeura on silmällä pidettävä, uhanalaisemman lajin suojelusta poikkeamista ei ole johdonmukaista perustella sitä vähemmän uhanalaisen lajin suojelulla. Lisäksi komission ohjeen valossa on todettava, ettei metsäpeuran suojelun perusteella voida poiketa uhanalaisen lajin suojelusta.</p> <p>Asetusluonnoksen perusteluissa esitetään, että kannanhoidollisen metsästyksen tarkoituksena on nostaa suden arvoa riistaeläimenä. Luontodirektiivin tarkoituksena ei kuitenkaan ole lisätä tiukasti suojeltujen ja uhanalaisten lajien arvoa riistaeläimenä, vaan päinvastoin kieltää näiden lajien tappaminen ja edistää lajien suojelua.</p> <p>Asetusluonnoksessa esitetään, että kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään edistämään suden hyväksyttävyyttä. Keinoja tämän tavoitteen saavuttamiseen ovat viestintä, vahinkojen ennaltaehkäisy, toimiva korvausjärjestelmä sekä alueelliset suurpetoyhdistykset. Toisaalta maa- ja metsätalousministeriö ei esitä tieteellistä näyttöä siitä, että kannanhoidollinen metsästys lisää suden suojelun hyväksyttävyyttä.</p> <p>Asetusluonnoksessa esitetään, että kannanhoidollinen metsästys tulee sallia, koska vahinkoperusteiset poikkeusluvut tai poliisin poistomääräykset eivät mahdollista kannan säätelyä. WWF huomauttaa, että vahinkoperusteisten poikkeuslupien tai poliisin poistomääräyksien tarkoituksena ei ole mahdollistaa suunnitelmallista kannan säätelyä, vaan poistaa luontodirektiivin mukaisesti merkittävää haittaa ja vaaraa aiheuttavat yksilöt.</p> <p>Asetusluonnoksessa esitetään, että LUKEn tieteellisesti määrittämä pienin elinvoimainen populaatiokoko 500 sutta voi tosiasiallisesti olla pienempi, mikäli muutovirtaa tulee Venäjältä tarpeeksi. Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun (C-674/17) mukaan arvioinnissa ei oteta huomioon susikannan luontaisen</p>	
--	---	--

	<p>levinneisyysalueen osaa, joka ulottuu tietyille sellaisessa kolmannessa valtiossa sijaitseville alueille, jota eivät sido unionin tärkeinä pitämien lajien tiukan suojelun velvoitteet (esimerkiksi Venäjä tai Norja).</p> <p>Asetusluonnoksen perusteluissa vedotaan siihen, että kannanhoidollinen metsästys ehkäisisi suden aiheuttamia kotieläinvahinkoja. Kotieläinvahinkojen osalta tuomioistuin on katsonut (KHO:2020:29), että muu tyydyttävä ratkaisu on kotieläinten suojaaminen ja suojaaminen on omistajan vastuulla. Muu tyydyttävä ratkaisu olisi myös toimiva korvausjärjestelmä.</p> <p>WWF katsoo, että nyt lausunnolla oleva esitys ei sisällä selviä ja täsmällisiä, tieteelliseen tietoon pohjautuvia perusteita, joita kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen oikeusratkaisujen mukaan edellyttää.</p> <p>Edellä kuvatuilla perusteilla WWF katsoo, etteivät edellytykset suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi täyty lausunnolla olevassa esityksessä. Asetus kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi on WWF:n näkemyksen mukaan lain ja oikeuskäytännön vastainen eikä sitä tule saattaa voimaan.</p>	
<p><b>Suomen riistakeskus</b></p>	<p>Suomen riistakeskus pitää kannanhoitosuunnitelman mukaisesti tärkeänä suden kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamista osana lajin kannan ja sen ympärillä olevan konfliktin hoitoa. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan kasvattaa hyväksyntää kansalaisten keskuudessa, luoda vaikutusmahdollisuuksia paikallisen susikannan hoitoon, lisätä suden ihmisarkuutta sekä luoda luottamusta hallinnon kykyyn hoitaa suurpetokysymystä.</p> <p>Valtioneuvoston asetus metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista (452/2013) määrittelee, että metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukaisia poikkeuslupia tulee myöntää vain lajin vahvalla esiintymisalueella tapahtuvaan metsästykseseen. Suomen riistakeskus tekee poikkeuslupapäätökset parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen. Harkinnan kannalta on erittäin tärkeää, että reviirialueilta on käytettävissä laadukasta ja ajantasaista riistatietoa.</p> <p>Suomen riistakeskus tuo esille, että Suomella on erityisen merkittävä rooli metsäpeuran elinvoimaisuuden turvaamisessa. Venäjän metsäpeurakannan nopea ja jatkuva pienentyminen tulee korostamaan yhä enenevässä määrin Suomen roolia ja vastuuta metsäpeuran suojelussa. Uhka metsäpeurakannan elinkyvyille onkin tuotu esille yhtenä pyynnin suuntaamisen kriteerinä työryhmäraportissa Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma.</p>	

	<p>Suomen riistakeskus kiinnittää huomiota ilmoituksiin ennen pyyntiin lähtöä, pyynnin tuloksesta ilmoittamiseen, näytteiden toimittamiseen tutkimukselle sekä suden metsästäjien määrään. Metsästysvuoden 2015–2016 suden metsästystä koskevan maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muistioon oli sisällytetty linjauksia näitä asioita koskien. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan tämä menettely oli tarkoituksenmukainen. Olisi hyvä, jos Suomen riistakeskus saisi näiltä osin tukea harkinnalleen maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muistiosta. Edellä mainittuja asioita on linjattu Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelman sivulla 22.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista (452/2013) säännellään, että poikkeusluvan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja poliisille suden pyynnin tuloksesta ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi. Suomen riistakeskus näkee tarkoituksenmukaiseksi, että poikkeusluvansaaja ilmoittaisi saadusta saaliista viipymättä jo pyyntipäivänä poliisille ja alueen Metsähallituksen erätarkastajalle sekä Suomen riistakeskukselle. Tämä osaltaan mahdollistaisi poliisin ja erätarkastajan valvonnan toteuttamisen heti pyynnin tapahduttua. Ilmoitusten lähettäminen myös erätarkastajalle olisi tärkeää, koska etenkin alueilla, joilla on paljon valtion maita, erätarkastaja on usein se viranomainen, jolla on parhaat edellytykset toteuttaa valvontaa.</p> <p>Saaliiksi saaduista susista olisi erittäin tärkeää saada kattavasti näytteet kannan seurannan tarpeisiin. Myös tästä oli aiemmin linjaus maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa. Suomen riistakeskus pitää tätä aiempaa menettelyä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.</p> <p>Metsästyksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen ja organisoinnin helpottamiseksi Suomen riistakeskus esittää enimmäismetsästäjämäärän asettamista pyyntiin osallistuville. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan 50 metsästäjää on tarkoituksenmukainen määrä. Ennen metsästyksen ryhtymistä metsästyksen osallistuvien nimet sekä pyyntialue olisi ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja alueen poliisilaitokselle sekä Metsähallituksen erätarkastajalle.</p> <p>Suomen riistakeskus kiinnittää huomiota myös siihen, että asetuksessa tai sen muistiossa ei oteta kantaa metsästysaikaan. On ilmeistä, että poikkeuslupaharkintaan kuluva aika ja valitusaika huomioiden, tulee Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelmassa linjattu helmikuun 15. päivän takaraja kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamiselle aiheuttamaan haasteita suhteessa riittävän pitkään poikkeusluvan voimassaoloaikaan. Suomen riistakeskus pitää</p>	
--	---	--

	<p>kuitenkin tärkeänä, että susien lisääntymisaika huomioidaan pyyntiajan määrittelyssä suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelman mukaisesti. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan suden metsästyksen osallistuvien, erityisesti metsästyksenjohtajien ja varajohtajien, tulee osallistua Suomen riistakeskuksen järjestämään koulutukseen, jossa esitetään katsaus suden metsästyksen käytännön toimintaan ja yleisiin periaatteisiin. Metsästyksenjohtajien ja varajohtajien koulutukseen osallistuminen olisi hyvä mainita myös asetuksen muistiossa.</p> <p>Suomen riistakeskus esittää, että asetuksen 2 §:n 3 momentin muotoilua muutettaisiin. Luonnoksessa esitetty muotoilu voisi johtaa tulkinnanvaraisiin tilanteisiin, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Suomen riistakeskus esittää, että 2 §:n 3 momentti muutettaisiin muotoon: Edellä 1 §:ssä säädettyyn määrään ei lueta ennen tämän asetuksen voimaan tuloa poliisin määräyksellä poistettuja, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleita kuolleita susia.</p> <p>Asetusluonnoksen muistion sivun 22 toisessa kappaleessa kuvailaan asetuksen suhdetta suotuisan suojelutason saavuttamiseen. Vaikuttaa siltä, kuin tämä kappale olisi jäänyt päivittämättä asetuksen muistion päivityksen yhteydessä.</p> <p>Suomen riistakeskus sai palautetta asetusluonnokseen liittyen alueellisilta riistaneuvostoilta. Alueellisen riistaneuvostot pitivät kannanhoidollista metsästystä tarpeellisena ja kannattivat sen aloittamista. Kannanhoidollisen metsästyksen mitoituksen osalta rajoitusta, että pyynti voi kohdistua enintään neljään perhelaumaan tai reviiirin merkanneeseen pariin, pidettiin tiukkana. Suuri osa palautetta antaneista alueellisista riistaneuvostoista esitti tämän rajauksen laventamista. Konkreettisesti esitettiin tämän rajauksen poistamista, sen nostamista kahdeksaan laumaan tai reviiirin merkanneeseen pariin ja että pyynti voitaisiin kohdentaa enintään viiteen laumaan ja kolmeen reviiirin merkanneeseen pariin. Yhdessä alueellisen riistaneuvoston palautteessa esitettiin myös, että pyyntiä tulisi voida kohdentaa myös yksittäiseen säännöllisesti elinpiirillään liikkuvaan suteen alueella, jonne susireviirin muodostumisen voisi alueen ominaispiirteiden, esimerkiksi suuren asutustiheyden, perusteella arvioida tulevaisuudessa aiheuttavan tavanomaista merkittävämpiä haasteita sosioekonomisesta näkökulmasta.</p> <p>Suomen riistakeskus pitää maa- ja metsätalousministeriön asetusta tarpeellisena. Riittävän tiukasti rajatulla kannanhoidollisella suden metsästyksellä voidaan rajoittaa susikannan kasvua ja pyritään siten vähentämään susikantaan liittyviä sosioekonomisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä</p>	
--	--	--

	<p>niin, että susikannan suotuisa suojelutaso voidaan turvata. Suomen susikannan kehitystä seurataan Luonnonvarakeskuksen toimesta mm. petoyhdysheikkilöiden keräämän havaintoaineiston, valtakunnallisesti toteutettavasta dna-näytekeräyksestä saatavien tulosten ja kuolleista susista saatujen näytteiden avulla. Luonnonvarakeskus jatkaa työtään myös suotuisan suojelutason viitearvojen määrittämisen osalta. Kaikkien kannanhoidon eri toimenpiteiden muodostaman kokonaisuuden avulla voidaan turvata Suomen susikannan suotuisa suojelutaso. Kannanhoidollinen metsästys on erittäin tärkeä toimenpide tässä kokonaisuudessa.</p>	
<p><b>Suomen Metsästäjäliitto</b></p>	<p>Metsästäjäliitto pitää erittäin tärkeänä, että asetusesityksen mukainen suden kannanhoidollinen metsästys toteutuu. Liitto näkee kannanhoidollisen metsästyksen pitkällä aikavälillä ainoana mahdollisena tapana päästä kestäväan yhteiseloon suden kanssa ja lieventää paikoin varsin kärjistynyttä konfliktia. Suomen susikanta on nyt tutkittu suurempi kuin yli sataan vuoteen, joten kontrolloitu kannansäätely on siinäkin valossa erityisen tarpeellista.</p> <p>Myönnettävä määrä on Metsästäjäliiton mielestä varovainen ottaen huomioon susikannan kehityksen, mutta haastavan kokonaistilanteen huomioon ottaen sinänsä ymmärrettävä. Metsästäjäliitto tukee ministeriön esitystä. Kannanhoidolliset poikkeusluvut tulisi liiton mielestä kohdentaa erityistä haittaa aiheuttaviin laumoihin, jotka pyritään metsästyksellä poistamaan.</p> <p>Susilauman käyttäytymistä ohjaa lauman johtajapari eli ns. alfapari. Haitallisen käyttäytymisen katkaisemiseksi metsästyksen kohteena tulee tällöin olla lauman johtajapari pentuineen.</p> <p>Metsästäjäliitto edellyttääkin ministeriötä ohjeistamaan Luonnonvarakeskusta selvittämään DNA-analyysien kautta tulleen uuden tiedon avulla mahdolliset lähisukuiset alfayksilöt Suomen susikannasta ja jakamaan tiedon avoimesti kannanhoidollisen metsästyksen valikointiin liittyvän päätöksenteon tueksi.</p> <p>Metsästäjäliitto edellyttää, että suden kannanhoidollisen metsästyksen tulee kestää maaliskuun</p>	

	<p>loppuun saakka. Tämä on linjassa nykysäädösten kanssa:</p> <p>Metsästäjäliitto katsoo, että asetusesityksen yhteydessä esillä ollut lyhennetty, jo helmikuun puolella loppuva metsästysaika tekee käytännössä mahdottomaksi tiettyihin susiyksilöihin kohdenetun valikoivan metsästyksen toteuttamisen. Valtioneuvoston asetuksen (452/2013) mukainen metsästysaika maaliskuun loppuun tekee tavoitteen mukaisen onnistumisen varmemmaksi, koska lumiolosuhteet ja esimerkiksi lauman kulloinenkin sijainti vaihtelevat. Lisäksi mahdolliset luvista tehtävät valitukset hallinto-oikeuskäsittelyineen lyhentävät jahtiaikaa ja voivat pahimmillaan estää kannanhoidollisen metsästyksen toteutumisen kokonaan.</p> <p>Metsästäjäliitto katsoo, että nyt vireillä oleva asetus suden kannanhoidollisesta metsästyksestä annetaan liian myöhään. Aikataulu on kuitenkin olosuhteet huomioon ottaen ymmärrettävä.</p> <p>Metsästäjäliitto näkee tärkeänä, että suden kannanhoidolliseen metsästyksen osallistuville metsästäjille ja metsästyksenjohtajille tulee järjestää riittävästi koulutusta, kuten liitto on jo kannanhoidollisen metsästyksen valmistelutyön yhteydessä todennut.</p>	
<p><b>Luonto-Liitto</b></p>	<p>Kannanhoidollinen metsästys romahdutti susikannan vuosina 2016–2018. Luonto-Liitto katsoo, että saman virheen toistaminen uudelleen on edesvas-tuutonta. Suunnitellun kannanhoidollisen trofee-metsästyksen lisäksi susia tapetaan poronhoitoalueella ja poliisin määräämillä poikkeusluvilla. Tämän lisäksi susia tapetaan laittomasti salametsä-stämällä ja susia menehtyy liikenteessä. Susia kuo-lee myös luontaisesti, joten kokonaispoistuma tu-lee olemaan paljon esitettyä 20 yksilöä suurempi.</p> <p>Ministeriön esityksen mukaan kannanhoidollinen sudenmetsästys on tarpeen, sillä ”susikannan kasvua pitää säädellä ja siten lisätä suden hyväk-syntää”. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että susikanta halutaan pitää mahdollisimman pie-nenä. Tutkitusti erittäin uhanalaisen lajin metsäs-tys eilisää hyväksyntää lajia kohtaan, vaan päin-vastoin vähentää sitä, sillä susivihan taustalla oleviin ongelmiin ei puututa. Moni susilauma on</p>	

	<p>hävinyt edellisen kannanhoidollisen metsästyskokeilun jälkeen. Vuoden 2019 lokakuussa käynnistetyn SusiLife -EU-hankeen tarkoitus oli lisätä suden hyväksyntää sekä edistää suden ja ihmisen välistä rinnakkaiseloä. Kannanhoidollinen sudenmetsästys on ristiriidassa hankkeen kanssa ja antaa viestin, että susia ei tarvitse sietää.</p> <p>Lisäksi Euroopan komissio on todennut ”Guidance for strict protection” -ohjeistuksessaan, että ei ole olemassa vahvoja todisteita siitä, että suden metsästämisellä olisi vaikutusta esimerkiksi kotieläinvahinkojen vähentämisessä. Päinvastoin se saattaa lisätä vahinkoja ja hankaluuksien lisääntymistä.</p> <p>Suomalaiset, kuten muutkin EU-kansalaiset, ovat susien puolella. Kyselytuloksista huolimatta kansalaisten ääni sivutetaan päätöksenteossa.</p> <p>Luonto-Liitto katsoo, että irrallaan juoksevien koirien käyttö sudenmetsästyksessä on kiellettyä.</p> <p style="text-align: center;"><b>Susikannan terveys pitää taata suojelulla</b></p> <p>Luonto-Liitto muistuttaa, että Suomen susikannan perimä on köyhtynyt. Suomen susikannan tulisi kasvaa merkittävästi nykyisestä, jotta kanta säilyisi geneettisesti elinvoimaisena. Luke on määrittänyt väliraportissaan geneettisesti elinvoimaisen susikannan kooksi vähintään 500 yksilöä.</p>	
<p><b>Suomen Susi 2013 ry</b></p>	<p>Olemme tutustuneet useisiin tieteellisiin tutkimuksiin, joissa yksiselitteisesti todetaan, että mikä tahansa häiriö suden laumadynamiikassa johtaa usein lisääntyviin susivahinkoihin kyseisellä seudulla. Mikäli taas koko lauma hävitetään, tilalle tulee uusi lisääntyvä pari hyödyntämään reviiriä. Antamalla susien elää rauhassa reviireillään vähennetään myös vahinkoja, ja mikäli pihapiirit reviirialueilla pidetään puhtaina susia houkuttelevista esim. teurasjätteistä, pihapiiriin ei reviirilauma tule.</p> <p>Tutkimuksiin edelleen viitaten, susipelko ei poistu tiedottamalla sudesta, vaan ainoastaan käsittelemällä pelko henkilökohtaisesti. Susipelko on irrationalinen</p>	

	<p>pelko, johon susien tappaminen ei auta. Joissakin tapauksissa se voi vain vahvistaa pelkoa. Tämän voimme todeta, kun Suomessa on edellisen kannanhoidollisen metsästyksen ja jatkuvien poikkeuslupien jälkeen edelleen susipelkoa.</p> <p>Ratkaisussa KHO:2020:28 (ennakkoratkaisu EUT C-674/17) on katsottu, ettei vuosien 2015–2016 kannanhoidollinen metsästys ollut lainmukainen, sillä ei esitetty, ettei metsästys huonontaisi suden epäsuotuisaa suojelun tasoa. Metsästys epäonnistui täysin myös tapettavien susien valinnan kannalta, kun suurin osa tapetuista susista oli suositusten vastaisesti lisääntyviä yksilöitä. KHO:2013:185 ratkaisussa viitattiin oikeuskirjallisuuteen, jossa todetaan, ettei uhanalaisten lajien suojelutilannetta voida kuvata suotuisaksi.</p> <p>Huomionarvoista on se, että maa- ja metsätalousministeriö on itse tilannut tutkimuksen suden suotuisan suojelutason selvittämiseksi, ja alustavien tutkimusten mukaan kanta ei ole suotuisalla tasolla. Tutkimus valmistuu vasta syksyllä 2022.</p> <p>Asetusluonnoksessa ministeriö ehdottaa muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi sitä, että EU-oikeutta muutettaisiin niin, että susia voisi metsästä vapaasti. Toive lain muuttamisesta ei ole lain mukainen peruste suojelusta poikkeamiselle, koska sitä ei voida perustella eikä sitä ole liitetty merkityksellisiin tieteellisiin, teknisiin ja oikeudellisiin selvityksiin.</p> <p>Suden arvon kasvattaminen riistaeläimenä ei ole luontodirektiivin hengen mukainen peruste, koska susi on suojeltava laji eikä sen arvoa tule kasvattaa riistaeläimenä</p> <p>Suden hyväksyttävyyden edistäminen tulisi tapahtua ei-letaaleilla keinoilla:</p> <p>Suurpetoyhdyshenkilöiden koulutukseen pitää satsata paremmin. Tällä hetkellä heillä ei ole riittävää taitoa määrittellä jälkien perusteella lajeja eikä tunnistaa niitä edes ruhoista. Susireviirialueiden asukkaita pitäisi palkita mahdollisimman kattavasti ja yleishyödyllisesti, esim. valtion kustantamalla koulukyydeillä tai muilla kollektiivisilla eduilla, jolloin susista tulisi kaikille arvokas luonnonvara, elävänä. Mm. EU:n rahoittama SusiLIFE-projekti tulee katsoa loppuun ja arvioida sen lisääntyneen tiedottamisen vaikutus paikallisiin asukkaisiin. Suden aiheuttamien vahinkojen ei-letaali ennaltaehkäisy tulee olla ensisijainen tavoite. Mikäli ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ei ole käytetty, ei tulisi myöskään maksaa korvauksia vahingoista. Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden</p>	
--	---	--



	<p>käyttö tulisi olla kannattavaa ja näkyä korvausten määrissä. Susien tuottamien vahinkojen korvaussummaa voitaisiin myös täten nostaa, sillä vahinkojen määrä vähenisi ennaltaehkäisevien toimenpiteiden johdosta. Ei ole johdonmukaista poiketa uhanalaisen lajin suojelusta sitä elinvoimaisemman lajin suojelun mahdollistamisella. Metsäpeuraa suojellaan parhaiten sen elinympäristöjä suojelemalla, ei susia tappamalla. Kannanhoidollinen metsästys voi jopa lisätä salametsästystä, mikäli rikollisten metsästäjien saaliskateus nousee ja he kokevat jäävänsä vielä enemmän alakynteen, jopa ”omiensa” suunnalta.</p> <p>On erittäin suuri riski, että laillisesti tapetaan saman verran susia, kuin mitä rikolliset metsästäjät salametsästävät samaan aikaan. Täten susikantaa tuhoava vaikutus tuplataan laillistamalla rikollinen toiminta.</p> <p>Muu tyydyttävä ratkaisu on kotieläinten suojaaminen. SusiLIFE-projektin myötä petoaitatarvikkeet ovat nyt helpommin saatavissa ja informaatio niiden oikeasta asentamisesta ja huoltamisesta on kaikkien laiduneläinomistajien opittavissa.</p> <p>Metsästyskoirien kuolinsyynä susien aiheuttamat kuolemat ovat harvinaisia verrattuna muihin kuolinsyihin, joista liikenne on suurin (Kennelliiton tilasto metsästyskoirarotujen kuolinsyistä).</p> <p>Suden aiheuttamat koiravahingot ovat siis 0,07 %:n luokkaa koko metsästyskoiramäärästä. Tämäkin olisi estettävissä, jos irtokoiralla metsästäminen kiellettäisiin.</p> <p>Suomessa pitäisi noudattaa samaa käytäntöä kuin muissa Pohjoismaissa ja sallia poronhoitoelinkeino ainoastaan saamelaisille ja siten siirtää poronhoitoalue koskemaan ainoastaan Pohjois-Lappia.</p> <p>Suomen Susi 2013 ry vastustaa jyrkästi suden kannanhoidollista metsästystä, edellä esitettyihin syihin nojaten.</p>	
<b>Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry</b>	<p>Asetustekstistä</p> <p>Asetusluonnoksessa on § 1 asetettu suurin sallittu saalismäärä 20 susiyksilöön, käsittäen yhteensä 4 laumaa. Lisäksi § 2 säädettäisiin, että poronhoitoalueen ulkopuolella tietoon tuleva muu susien kuolleisuus asetuksen voimassaoloaikana 31.heinäkuuta saakka, sisällytetään asetuksessa säädettyyn enimmäismäärään, pois lukien ennen asetuksen voimaantuloa tapetut sudet. 2 § 2 momentissa säädettäisiin: ” Edellä 1 §:ssä säädettyyn määrään ei lueta susia, jotka on saatu saaliiksi ennen tämän asetuksen voimaantuloa”.</p> <p>Asetusmuistiosta ei käy selvästi ilmi, lasketaanko tä-</p>	

	<p>hän vain tapetut yksilöt, eikä esimerkiksi niitä yksilöitä, joille on mahdollisesti voimassa oleva poikkeuslupa tai poliisin määräys? Tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi tämä olisi syytä kirjata selvästi itse asetustekstiin. Todettakoon vielä, että asetus ei sido poliisia, joka poliisilain 16 § nojalla voi antaa määräyksen suden tappamiseksi. Asetusluonnoksen 2 § 3 momentissa säädettäisiin: ”Edellä 1§:ssä säädettyyn määrään luetaan poliisin määräyksellä poistetut, liikenteessä tai muutoin tietoon tulleet kuolleet sudet.” Tarkoitetaanko sanamuodolla ”muutoin tietoon tulleet kuolleet sudet” myös metsästyslain 41 a § 1 momentin mukaisia lupia, jolloin samanaikaisesti myönnettäessä ne vähentävät 41 a § 3 momentin mukaista kiintiötä?</p> <p>Asetusmuistiosta ei käy ilmi, millä menettelyllä mahdollisesti jo myönnettyt 41 a § 3 momentin mukaiset luvat peruutetaan, mikäli on käymässä niin, että kiintiö on ylittymässä? Lain mukaan lupa voidaan peruuttaa vain poliisin tai rajavartioston esityksestä (Metsästyslaki 41 e §): ”Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan poikkeusluvan, jos poikkeusluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Peruutetun poikkeusluvan saajalle ei myönnetä samana metsästysvuonna uutta vastaavaa poikkeuslupaa ennen kuin aiemman poikkeusluvan peruuttaminen on lainvoimaisesti ratkaistu tai peruuttaminen kumotaan.” Luvan peruuttamisen edellytyksenä on se, että poikkeusluvan saaja rikkoo joko lain säännöksiä tai lupaehtoja. Asetusmuistiossa ilmoitetusta päämäärästä suojelusta poikkeamiseen</p> <p>Asetusmuistiosta ei käy ilmi, mitä tosiasiallisesti muita tyydyttäviä ratkaisuja on käyty läpi ministeriön asettamaan päämäärän saavuttamiseksi. Ministeriö on ihastunut ehdottomaan suurpetoja koskevissa asetusmuistioissaan lajien siirtoa direktiivin liitteestä IV liitteeseen V, mikä menettely tulisi olla hyvin ministeriön tiedossa. Suden osalta Suomessa on poronhoitoalueella osoitus siitä, miten lajille käy, kun sen metsästys voidaan sallia. Käytännössä suden siirtäminen liitteestä toiseen tarkoittaisi lajin hävitystä.</p> <p>”Sosioekonomisen konfliktin” osalta puuttuu tarkempi tieteellinen tutkimus ja määrittely, jollainen EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun C-674/17 mukaan tulisi olla tehty. Konflikti on olemassa, mutta mm. taloudellisia vaikutuksia voidaan kompensoida korvauksilla ja konfliktin useita eri osa-alueita on ratkaistavissa täysin muiden tyydyttävien ratkaisuiden avulla. Sähköistetyt petoaidat laiduneläinten turvana</p>	
--	--	--

	<p>vähentävät konflikteja, kun petoeläimet ja karja pysyvät eri puolilla laidunta.</p> <p>Lisäksi ministeriön tulkinta sosiaalisista syistä on painottava, jolloin peruste ei sovi e-alakohdan soveltamisalaan, vaan c-alakohdan. Päämäärä on edelleen kaikkea muuta kuin tarkoin määritelty.</p> <p>Ennakkoratkaisu edellytti valvontaa tosiasiallisesti, jolloin asetusmuistioon kirjattu jälkikäteinen valvonta ei täytä direktiivin vaatimuksia. Valvonta on keskeinen osa e-alakohdan poikkeamaperustetta. Ministeriön tulisikin ensisijaisesti huolehtia, että erävalvonnan ja poliisin resurssit ajantasaiseen valvontaan ja mahdollisiin toimenpiteisiin olisivat edes auttavasti riittävät. Metsähallituksen erävalvonnalla on tällä hetkellä kohtuuttoman suuret alueet valvottavanaan henkilöstömäärään nähden. Vähäinen henkilöresurssi vaikeuttaa valvontaa ja tämä tunnetusti lisää mahdollisuutta myös rikolliseen toimintaan. Lisäksi erätarkastajien valtuuksia tulisi ulottaa myös yksityismaille. Erätarkastajien resurssi on suhteessa muuhun valvontaresurssiin huomattavasti parempi, koska heillä on paremmat edellytykset mm. maasto-olosuhteissa toimimiseen.</p> <p>EU-tuomioistuimen edellyttämä tieteellinen ja tarkka arvio siitä, että päämäärän saavuttamiseksi ei olisi käytettävissä muita tyydyttäviä ratkaisuja, puuttuu asetuksen perustelumistiosta.</p> <p>Ehkä suurin ristiriita ministeriön muistiossa on suden suotuisan suojelutason osalta, jonka viitearvoksi on nyt pelkästään ministeriön näkemyksen mukaan annettu 28 laumaa ja pienin elinvoimainen populaatio (PEP) on ilmoitettu olevan 14.</p> <p>Huomautettakoon tässä vaiheessa, että lisäksi suotuisa suojelutaso vahvistetaan artikla 17 mukaisessa menettelyssä.</p> <p>Ministeriön asetusmuistiossaan esittämä PEP on ilmoitettu olevan 14 perhelaumaa ja suotuisaksi suojelutasoksi on siten saatu kertomalla tämä luku kahdella, 28 perhelaumaa, joka on yllättävän kätevästi täsmälleen sama määrä, kuin Luken kannanarviossa maaliskuussa 2021. Ministeriö on siis päättänyt runtoa Suomen susikannan paperilla suotuisaksi. Tieteellinen tieto ei tue tätä näkemystä millään tavoin. Ensinnäkin ministeriön ”malli” on puhtaasti demografinen, eli pohjautuu syntyvyyteen, kuolleisuuteen ja muuttoliikkeeseen. ”Malli” on ristiriidassa kaikissa kolmessa kannanhoitosuunnitelmassa esitettyjen minimikanta-arvioiden kanssa.</p>	
--	--	--

	<p>Niin ikään ministeriön mainostama ”Ruotsin malli”, ei sekään ole ollut ristiriidaton, vaan lukema on vaihdellut, lähinnä poliittisia tarkoituksia palvellen. Tutkijoiden näkemykset ovat aikain saatossa vaihdelleen hyvinkin paljon prosessin eri vaiheissa sekä suotuisasta suojelutasosta, että migraation osalta: Edellä esitetty huomioiden, tieteellinen näyttö ei tue ministeriön näkemystä siitä, että Suomen susikannan pienin elinvoimainen populaatio voisi mitenkään olla 14 laumaa, saati että suotuisa suojelutaso olisi saavutettu. Koska puhutaan tosiasiallisesti yksilömäärältään pienestä susikannasta, suotuisan suojelutason viitearvot eivät tule toteutumaan pelkällä demografisella mallilla, koska pienen populaation uhka on vahvasti geneettinen. Kuten Luken viitearvolaskentaa koskevassa ”työkalut”-osiossa sanotaan: ” Tarvitaan päätös lähtökohdista, joilla viitearvo lasketaan. Yhteiskunnallinen päätös, ei tieteellistä perustetta.”</p> <p>Yhteenvedona Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry esittää, ettei suden 41 a§ 3 momentin mukaiseen, niin sanottuun kannanhoidolliseen metsästyksen ole laissa säädettyjä, tai tieteellisiä perusteita. Asetuksen valmistelu on puutteellinen jo keskeneräisen viitearvion laskennan johdosta, eikä suotuisalle suojelutasolle ole voitu osoittaa uskottavaa tieteellistä näyttöä. Lisäksi edellisen kannanhoidollisen ”kokeilun” aikana ilmeni huomattavia puutteita, joiden huomioimisesta ja ratkaisusta ei asetusmuistiossa sanota mitään. Suden suojelusta poikkeamiselle metsästyslain 41 a§ 3 momentin nojalla ei ole edellytyksiä. Nyt suunnitellulla tavalla metsästys ei ole luontodirektiivin mukainen.</p>	
<p><b>Yksityishenkilö</b></p>	<p>Lausunnonantaja katsoo, että asetus tulee hylätä. Lausunnonantaja katsoo, että metsästystä ei tule sallia. Perustelut Suden suotuisan suojelutason määrittäminen on kesken. Luonnonvarakeskuksen selvitys valmistuu vasta vuonna 2022. Työn keskeneräisyydestä kielivät sekä ohjelmointivirheen paljastuminen että julkaistut mutta erittäin paljon heitelleet nk. PEP-viitearvot Luonnonvarakeskuksen syyskuussa 2021 julkaiseman väliraportin ja MMM:n lausunnonantajalle 2.11. toimittamien suden kannanhoidollisen metsästysasetuksen taustamuistion tietojen välillä vain vajaata kahta kuukautta myöhemmin.</p> <p>2 Pitkällä aikavälillä ainoa keino säilyttää suden suotuisa suojelutaso on suden geeniperimän turvaaminen eli susikannan pitäminen geneettisesti elinvoimaisena, mutta Suomen susikanta ei ole elinvoimainen edes lyhyellä aikavälillä. Luonnonvarakeskus viittaa tähän: ”Tulokset osoittavat, että Suomen nykyinen susikanta on liian pieni pysyäkseen geneettisesti elinvoimaisena edes lyhyellä aikavälillä, puhumattakaan pitkistä aikavälistä.</p>	

	<p>3 MMM on valinnut Luonnonvarakeskuksen tarjoaman vaihtoehdoisen Pienin elinvoimanen populaation eli PEP-mallin, mikä ei Luonnonvarakeskuksen yllä mainitun lausunnon eikä tieteellisen konsensuksen mukaan ole todellinen mittari lajin elinvoimaisuudelle, vaan todennäköisesti MMM:n pyynnöstä tässä räätälöity vaihtoehdoiseksi poliittisiin tarkoituksiin soveltuva malli.</p> <p>MMM:n lausunnonle asettama asetus on ristiriidassa sekä suotuisan suojelutason määritelmän kanssa, vastoin konsensusta Suomen susikannan lyhyen ja pitkän aikavälin suotuisasta suojelutasosta, rikkoo luonnonsuojelun varovaisuusperiaatetta ja vastoin uskosta, että metsästäminen lisää susien hyväksyntää – päin vastoin se voi lisätä susien salametsästystä.</p> <p>Metsäpeuran kohdalla susi ei ole selitysvoinainen metsäpeuran heikolle vasatuotolle. Elinympäristöjen puute sekä olemassa olevien elinympäristöjen heikko laatu ovat. Lausunnonantaja on sekä suoraan MMM:lle aiemmissa suurpetoja koskevissa lausunnoissa, että julkisuudessa esittänyt poronhoitoalueen etelärajan siirtämistä pohjoiseen elintilan raivaukseksi metsäpeuralle. Metsäpeura tulee kuihtumaan kohti sukupuuttoa sen nykyisellä elinpiirillä voimakkaan taloudellisen ympäristönhyödyntämisen ja ilmastonmuutoksen vuoksi. Tulevaisuudessa nykyisellä metsäpeurojen elinpiirillä täytyy joka tapauksessa elää nykyistä suuremman susikannan, mikäli Suomi sitoutuu suden suotuisan suojelutason säilyttämiseen pitkällä aikavälillä. Lausunnonantaja huomauttaa lisäksi, että Kainuu on koko poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen syrjäisin ja harvaan asutuinen alue, missä suurpedot voivat Suomessa elää. Kainuun suurpetokantoja tulisi tästä syystä pirstoutuvassa Suomessa vankistaa. Lausunnonantaja katsoo, että asetus tulee hylätä. Susien metsästäminen tulee kieltää.</p>	
30 lausuntoa		